

Előfizetési árak:
 Egész évre 10 frt -- kr.
 Félévre . 5 " -- "
 Negyedévre 2 " 50 "
 Egy óra 1 " -- "
 Egyes szám 4 kr.

Megjelenik mindennap,
 vasárnap kivételével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség

és
 Kiadóhivatal:

Fő iroda, Simonyi-ház
 a városházával szemben

Hirdetések a legmérsé-
 keltebb árszámítás mel-
 lett vétetnek fel.

A jury ítélete.

Debrecen, augusztus 27.

A tanszerkiállítás bíráló bizottsága befejezte egy hétig tartó munkásságát. Lelkiismeretes megfigyelés, minden tekinteteknek igazságos egybevetése után meghozta ítéletét s azt tegnap a collegium dísztermében nagy számú közönség előtt kihirdette. Hogy ez az ítélet nem mindenkit elégit ki, a dolog természetéből önként folyik. — Csaknem hétszáz kiállító jelent meg sok ezerre menő tárgyakkal a versenytéren, a bíráló bizottságnak pedig 175 különféle kitüntetés állott rendelkezésére. De a jury elnöke megnyugtatta azokat, akik díjakat nem kaphattak. Olyan tartalmu emlék-okmányt kap minden kiállító, aki részt vett a kiállításon, hogy dicsekedéssel őrizheti meg azt.

Debrecen város, a collegium és a kereskedelmi akadémia elsőrendű kitüntetésben részesültek. Senki nem vádolta részrehajlással ezért a juryt. Hiszen a kiállításon résztvevők között senki nem hozott annyi áldozatot a tanügyért, mint Debrecen, szebb és gazdagabb tanszergyűjteményt senki más nem mutatott be, mint az ősi collegium és a debreceni kereskedelmi akadémia. Ezt mindenki föltétlenül elismeri. A többi debreceni kiállító is derekasán megállták a helyüket.

A jury tagjai közül: Csiky Lajos, dr. Kiss Áron, Szappán Vilmos, Eötvös Károly Lajos, Zádor Lajos, Vánca György titkár pont 11 órakor jelentek meg a színültig megtelt díszteremben a kitüntetések kihirdetése végett.

Csiky Lajos elnök nyitotta meg a díszgyűlést s azután felkérte Vánca György titkár az ítélet felolvasására. A jury munkásságának eredményét alább közöljük. Több kitüntetett kiállító nevének említésekor a közönség éljenzésben tört ki. A hosszú lista felolvasása után ismét Csiky Lajos szólott, kijelentette, hogy az állami éremmel kitüntetett kiállítók ugyan előbb vannak elsorolva, de azért a jury a díszoklevéllel való kitüntetések tekintetében azután következnek az állami érmek. — Kijelentette azt is, hogy a bíráló bizottság sietni fog az oklevelek elkészítésével, úgy hogy a jövő hó közepéig minden kiállító kézhez kapja. Beszédét a kiállítókhöz intézett lendületes buzdítással zárta be.

A jury ítélete itt következik:

Állami I-ső osztályú éremmel a következő kiállítók tüntettek ki:

1. Debrecen szab. királyi városa a tanügyterén hozott és annak fejlesztésére fordított nagy áldozataiért. 2. A debreceni ev. ref. főiskola a bemutatott kitűnő berendezéseért, szertáraiért, okés szakszerű dolgozataiért. 3. A debreceni kereskedelmi akadémia bemutatott kitűnő berendezéseért, szertáraiért és szakszerű iskolai dolgozataiért. 4. A budapesti állami paedagogium mellett fennálló gipszöntő műhely kiállított szép tárgyaiért. 5. A sárospataki irodalmi kör tankönyv kiadványaiért. 6. Dr. Kiss Károly üveg technikai tanműhely vezetője üveg technikai tanszerkéért. 7. Themák Ede Temesvár, ásvány, stb. gyűjteményeiért. 8. A nagybecskerei szőnyeg ipar tanműhely, izléses és versenyképes készítményeiért. 9. Dr. Lendl Adolf Budapest, kitűnő praeparatumaikért. 10. Süsz Nándor budapesti mechanikai tanműhely vezetője tanszeriért. 11. Hözl és Társa Budapest térképek és szemléltető képeiért. 12. Eggenberger-féle (Hoffmann és Molnár) budapesti könyvkiadók tankönyveikért. 13. Rosonowszky Frigyes Budapest, szép állattömés és praeparatumaikért. 14. Knuth Károly Budapest,

iskolai szellőztető és fűtő vízvezetési eszközeiért. 15. Hesse Károly budapesti harmonium gyáros, javított szerkezetű harmoniumaért. 16. Első Magyar Varrógépgyár Részvénytársaság Budapest, díszes kivitelű és legjobb minőségű anyagból gyártott mindennemű családi és ipari célokra legalkalmasabb varrógépeiért. 17. Csar Miksa tanár Sternberg, dombor térképekért. 18. J. C. Heinrich viasz-térképekért.

Állami II. osztályú érmekkel a következő kiállítók tüntettek ki:

1. Debreceni ev. ref. felsőbb leányiskola szakszerű nőmunka fokozatáért. 2. A debreceni róm. kath. elemi és felső népiskola fokozatos női kézimunka oktatásért. 3. A debreceni női ipariskola, magyar stílusú rajzai, női kézimunkái, és rendszeres munka fokozatáért. 4. A háromszék vármegyei Erzsébet árvaleány nevelőintézet, Kézdi-Vásárhelyen, szakszerű női kézimunka fokozatáért. 5. A hegybánya-szélaknai gyermek-játék készítő tanműhely, csinos és versenyképes gyermekjátékokért. 6. A chvojnicai gyermek-játék készítő tanműhely, gyermek játékok és óvodai versenyképes készítményeiért. 7. A csávai agyag ipariskola szép agyag munkáikért. 8. Nagyvárad ipariskola szakszerű rajztanításért. 9. Körmenyi József és Kövesdy Sándor aradi tanítók az ábrázoló geometria oktatására szolgáló segéd-eszközeiért. 10. Farkas Gizella Bánffy Hunyad, a kalotaszegi varottas sikeres terjesztéséért. 11. Kunszt Károly tanító Somorja, kitűnő és új módszerű állattömésért. 12. Angyal Béla és Vizi Ferenc körmöcbányai tanárok, ókori kultúr-történeti szemléltető képeiért. 13. Hainlein János rimaszombati szaktanító, a műfaragásához szükséges célszerű gyalupadért. — 14. Davidházy Kálmán könyvkötő Debrecen, könyvkötésért és a karton munkák tanmenetének fokozatos bemutatásáért. 15. Berec Gyula kir. s. tanfelügyelő Temesvár, a tanügyi monographiák terén kifejtett kezdeményező munkáiért. 16. Szűcs Mihály gazdasági tanintézet tanár Debrecen a selyemtenyésztésre vonatkozó rajzok és statisztikai táblázatokért. 17. Siklody István tanár Brassó rajzpapír és irattartó készülékeiért. 18. Frimm Jakab Buda-

A „Debreceni Ellenőr“ tárcája.

Olympiában.

(Részlet a magyar tanárok görögországi tanulmányútjából. Felolvasatott a tiszántúli ref. tanáregyesület közgyűlésén, aug. 25-én.)

— Irta: **Dóczy Imre**, gimnáziumi igazgató. —

Három napi felséges tengeri ut után végre görög földön valánk. Ki írhatná le az érzést, mely keblünket eltöltötte, midőn vágyainknak óhajta várt célpontjára, tanulmányainknak ideig csak képzeletből ismert színhelyére, a tudomány és művészet szent földjére tettük lábunkat. Feledve lőn egy pillanatra utazásunk százféle kedves emléke: a Vergilius emlékeztétől megszentelt Brundisiumnak holdas éjjelen előnkbe rajzolódott képe, a hullámos Utranto szorosban ijesztően meredező infamescopuli Akrokeraniae, feledve az ión tenger gyöngye Korfu szigete, vagy a mint lakosai ma is nevezik: Kerkyra, ez a homerosi Paiaikföld, mely híven ápolta hagyományait: a ὄδος Φαιακῶν nevű útjával, Alkinoos kikötőjével, a kövé vált Phaiak hajóval stb. egészen az Odysseia monda körébe ragadt bennünket, feledve Leukas fejemészköpartjai, melyeknek szirtfokára a képzelet szinte odarajzolta a kétségbeesett Sappho

nemes alakját, feledve még a sziklás Ithakának csöndes éjjel szemlélt alakja is, mely a lombrázó Neriton Νήριτον ἐνοσίφλητον sötétítő árnyával, mesés földjének homályos körvonalai-val a homerosi regék világába ringatta álmodozó lelkünket... Csak azt éreztük, hogy ott vagyunk az Istenek lakta földön, a melyen egykor az emberi műveltség örökszép ifjúkora, vagy a mint Gladston nevezte: i n v e n t u s m u n d i: a világ ifjusága folyt le.

Patrasban voltunk, Peloponnesos legnagyobb kikötővárosában, az ő Achaia területén. A város kies fekvése csak fokozta érdeklődésünket. A kikötő árbocerdeje előtt Akarnania és Aitolia égbe nyuló tar sziklái merednek, balra a közeli Kephalonia szigete képezi a szem hártát, jobbra pedig a messze benyuló korinthusi öböl kék tükörén vész el a tekintet. Alig helyezkedtünk el a μέγα Ἐσποδοχείον τῶν Πατρῶν — Patras nagyvendéglőjében, bár a hajó lengéséhez szokott lábunk alatt még szinte ingani éreztük a földet, a reggeli órákban sietünk ki a városba az utca hemzsegő új görög élet megtekintésére.

Volt itt mit szemlélni az európai viszonyokhoz szokott utasnak. Egy darab levantei élet tárult fel előttünk, lármás utcai kereskedésével. Itt a pásztor hajta duzzadt emlőjű kecskét s ugyancsak rázza szajra tűzött bádóg

edényeit, hogy a kinek tejre van szüksége, azon módon frissiben fejhessen számára; ott a mézszáros vízi öszvérhátán a megnyuzott bárányt vagy gödölyét, ord tozva kinalja a friss húst hogy a vevőnek kapujában mérhesse ki a levágott szeletet. Együtt a zöldségárus kiabálása hangzik bele a fülsiketítő zajba, amott a halárus kinalja friss vagy szárított tengeri halait. A boltok, kereskedések úgy szólván kiűnek az utcára, a szabó üzlete mintha el sem volna választva a varga műhelyétől, a pék süteményeit ott lepik a legyek az olajbogyós hordók mellett, a frissen szedett narancs ott ilatozik a lacikonyha százféle büze mellett. Mintba az utcán lakók az egész város; éktelen láрма és kiállhatatlan halaszag mindenütt, mely a rekkenő hőségben erős próbára tette idegeinket.

Érdeklődéssel néztük a napbarnított görögöt ezer ráncu fustanellájában, bojtos booskorában s hátravetett hosszú ujjú kivarott dolmányában; sárgás barna arca, szénfekete bajusza, szálás termete ugyanaz a típus, a melyel majdnem az egész balkán félszigeten találkoztunk. Az idősebbek kezökben olvasót morzsolgatva járnak a vásári életben; mert az olvasó ép oly elmaradhatatlan társa az utcára lépő görögnek, mint nekünk a sétatálcá. A kávéházak, melyekben a nap minden órájában szür-csölik a keleties török kávé, telve vannak emberekkel, kik a gyufamonopolium miatt kis

pest, hűyeoktatási munkálataiért. 19. Kilvady József breznóbányai tanító sikerült állat kítő-méseiért. 20. Pentsy József bánffy-hunyadi tanár kalotaszegi varrottas albumáért. 21. Stowasser J. budapesti hangszergyáros jó és olcsó iskolai hangszereiért. 22. Ressler Adolf Zilah, szép és versenyképes majolika munkáiért. 23. Feiwal Lipót budapesti vasbutorgyáros iskola felszerelésiért. 24. Burghard és társa Brassó vasbutorgyáros cég iskola felszerelésiért. 25. Molnár Vince budapesti vakok intézeti tanár Európa térképének a vakok részére elkészítéséért. 26. A. Müller Fröbelhaus Drezda, fizikai és technológiai tanszereiért. 27. Klodt, Frankfurt, csillagászati tanszereiért. 28. Richter Adolf Bécs, építő közszerényeiért. 29. Clar Graeser Bécs, műipari lapjaiért.

Diszoklevéllel tüntették ki:

Budapesti I. ker. állami elemi és polgári tanítóképződe működő tanárainak irodalmi munkásságáért, tanulók isk. dolgozataiért, rendtartási naplókért, grafikus táblázatokért, térkép rajzaiért, zeneoktatási tárgyait s Söd munka tanmenetének bemutatásáért. 2. Bpesti országos tanszermuzeum szakszerűen csoportosított tanszereiért. 3. Műegyetemi üvegtechnikai tanműhely isk. tanszereiért. 4. A debreceni orvos- és gyógyszerész egyesület egy mintaszülő gyermekszobának Dr. Kenéz Gyula által és a svéd gyógytornászának Dr. Zichermann Adolf által való bemutatásáért. 5. Gyarmathy Zsigmond (Bánffy Hunyad) Kalotaszegi varrottas meghonosításáért és az iskolában való sikeres tanításáért. 6. Ráth Mór tan- és segédkönyvekért. 7. Franklin társulat tankönyv kiadványaiért. 8. Méhner Vilmos tankönyv kiadványaiért. 9. Lampel Róbert tankönyv és szemléltető képek kiadványaiért. 10., Stampfel Károly (Pozsony) tankönyv, természetrajzi és történet tanítási oktatáshoz szükséges szemléltetési képek kiadványaiért.

Aranyoklevéllel tüntették ki:

1. Fiumei állami felsőbb leányiskola isk. munkálataiért, különösen női kézi munkákért. 2. Debreceni állami főreáliskola mértani rajz dolgozataiért. 3. Debreceni ev. ref. felsőbb leányiskola írásbeli dolgozataiért és női kézi munka fokozatáért. 4. Debrecen ev. ref. egyház elemi iskolái, óvodái és egy 6 oszt. elemi népiskola tananyagának szakszerű csoportosításáért. 5. Kereskedelmi miniszter által Debrecenben rendezett kézügyesítő kószárkötő tanfolyam teljes és csinos collectiójára. 6. Győri női ipariskola a szakszerű tanmenetet feltűntető női kézi munkák bemutatásáért. 7. Debreceni női ipariskola

iskola fehérmű. díszmunkák és felső ruha készítéséért. 8. Nagyváradi Orsolya apácák és Szt. Vince anyaház csinos és izléses kézi munkákért. 9. Schnöller Lajos lipcei zenetanár vonós zongoráért. 10. Szirmai Mészáros Jusztina (Debrecen) művirág készítés és annak sikeres tanításáért. 11. Illyefalvi községi iskola iskolai dolgozatokért, főleg rendtartási irataiért. 12. Gaál István nagyváradi rajztanár rajzfogó és szakszerű ipari rajzaiért. 13. Heyska Ede debreceni fűvészkereti főkeretes-okszerű növény-nyésztés és ennek szakszerű bemutatásáért. 14. Tóth Gyula nagykereskedő (Debrecen) tornaszerek és gyermekszoba berendezésiért. 15. Calderoni és Társa (Budapest) természetrajzi, természettani tansz. közökért. 16. Zelinger Ede (Debrecen) a Gőncy-egylet tervezete szerint készített iskolai fali tábláiért. 17. Neidlinger G. debreceni cég 31 db különböző szerkezetű ipari és iskolai használatra alkalmas varrógépiért. 18. Boros testvérek (Debrecen) a női iparoktatás minden tananyagát, munkanemét és eszközeit feltűntető, szakszerűen csoportosított gyűjteményeiért. 19. Schmidt Sámuel debreceni hangszerkereskedő hangszerek, de főleg a Jankó-féle zongorának Wendling Károly lipcei zeneakadémiai tanár által való sikeres bemutatásáért. 20. Singer és Wolfner (Budapest) tankönyv és irod. kiadványokért. 21. Debreceni alsófokú ipariskola rajzaiért és főleg taneszközzeinek összefüggő bemutatásáért. 22. A znióváraljai állami tanítóképződe szakszerű iskolai dolgozataiért és műfaragványaiért. 23. A huszti állami felső népiskola iskolai dolgozataiért és faipari munkáiért. 24. Marosvásárhelyi székely iparmúzeum a bánffy-hunyadi, gyergyó-sz. miklósi gyermekjáték készítő tanműhely, a hosszúfalusi állami felső népiskola műfaragó tanműhelye, a sepsi-szentgyörgyi polgári iskola lakatos tanműhelye készítményeiből bemutatott gyűjteményeiért. 25. Debreceni m. kir. gazdasági tanintézet a kiállításban szertárainak gyűjteményével való részvételéért.

Ezüst oklevéllel tüntették ki:

1. Aradi áll. főgymnázium szakszerű isk. rajzaiért. 2. Nagykálói áll. főreáliskola kitűnő isk. dolgozatokért. 3. Dobozai áll. polg. fiu- és leányiskola isk. dolgozatok és szép női kézi munkáiért. 4. Galgóczi áll. polgár fiu- és leányiskola rendszeres rajzokért. 5. Bánffy-hunyadi áll. polg. fiu. felsőbb leány és elemi iskolák isk. dolgozatokért, szép rajzokért, csinos női kézi munkákért és 10 évi isk. értesítő szakszerű szerkesztéséért. 6. Székely kereszturni áll. tanítóképző isk. dolgozatokért, izléses faragványokért.

serpenyőkben izzó parázson gyújtogatják cigarettjeiket.

Természetes, hogy mi sem kevesebb érdeklődés tárgyai valánk. Gyakran ballottuk a ránk célzó kifejezéseket: *Peripatros* vagy a consularis hivatal és dragománunk által elterjedt hír folytán: *Ούγγροι* *Καθηγηται* (magyar tanárok), s ha valakihez egy egy kérdéssel fordultunk, mihamar egész csoport képződött körülöttünk s a legnagyobb előzékenységgel igyekeztek tájékoztatni bennünket, mosolyogtak erasmusi ó görög kiejtésünkön, saját kiejtésük szerint javították kifejezéseinket s kivált a hangsúlyt nem tudtuk oly erősen kiemelni, hogy ők még keményebb nyomatékkal ne ismételték volna szavainkat. Feltűnő volt náluk a tagadás jele: a főnek felütése, a mit még az ó görög szokásokból tartottak fel s egyszerre megvilágosodott előttünk a homerosi tagadó kifejezés: *ἀναβεβηται*, melynek eredeti jelentése: fölfelétint, fejét felüti.

Hamar elteltek a patrisi élet szemléletével, mely később annyiszor ismétlődött előttünk, a hány keleti kikötővárosba jutottunk. Reám legalább némi szánalmas benyomást tett e népek nyomoruságos életküzdelme. Mintha egy világtörténelmi hivatását betöltött nemzet rontsait szemlélném s e szellemtelen tömkelegből szinte vágytam azon emlékek hatáskörébe, melyek más életkörübe, — magasabb

szellem világába emelve a lelket, — romjaikban is jobban hirdetik a nagy múlt dicsőségét, mint a nemzet késő ivadéka.

Nem a véletlen műve az, hogy az ókori Hellas műemlékei kívül esnek a mai görög élet zaján. A classicus és ujkori görögység szellem közönsége szakad meg úgyszólván az által, hogy a modern társadalom az ó görög élet ősi fészkeit odahagyva, új központokat teremtett magának a görög földön. Olympia, Tirynt, Mykenae, Kolophon ma jóformán lakatlan vidékek s csak az ókori lelke borong felettük. Az új Korinthos több órányira esik az ó Korinthos romjaitól, sőt még az új Athén is más oldalára telepedett az Akropolisnak, lezállva azon magaslatokról, melyeknek sziklatalaja híven őrizi Perikles városának nyomait. És mi sokkal jobban éreztük magunkat az ókori Hellas romjai között, mint az új görög élet zajában. Ott ismerős volt előttünk minden, itt tájékozatlanok voltunk mindenben; amott a gyermekkorunk óta lelkünkben élő képeket találtuk, emitt a keleti élet szokatlan panorámáját láttuk; ott a beszédes romok nyelvét, felirataikat értettük, itt még megértetni is nehezen tudtuk magunkat; amott otthon valánk, emitt idegeneknek éreztük magunkat.

(Vége kör.)

7. Székestehérvári keresk. akadémia isk. dolgozatokért. 8. Nagynyedi polg. leányiskola és női ipartanműhely rendszeres női kézi munkákért. 9. Nagyváradi alsófokú ipariskola rendszeres és szakszerű rajzokért. 10. Ungvári agyagipar tanműhely csinos és sokféle agyagmunkákért. 11. Gyergyó-szent-miklósi polg. iskola rendszeres rajzokért. 12. H.-Böszörményi ev. ref. iskolák és óvoda dolgozatokért. 13. Tatar József és Koncz Lajos szemléltető fanemesi iskolai dolgozatokért. 14. Debr. i z r. i s k o l a dolgozatokért, csinos női kézi munkákért. 15. Zólyom-lipcei kincstári árvaház isk. dolgozatokért, kézügyesítő foglalkozásokért. 16. Varranói községi elemi iskola rendszeres isk. dolgozatokért. 17. Nánássy Róza h. szoboszlói óvónő és menedékhely vezető, csinos és rendszeres óvodai munkákért. 18. Debreceni á r o k u t c a i k ö z s e g i ó v o d a és dajka képző tanfolyam rendszeres tanmenetet feltűntető óvodai és dajkaképző munkálataiért. 19. Marostordamegyei ált. tanító egyesület csoportosított kiállításért. 20. Maramaros m. ált. tanító testület csoport kiállításért. 21. Beszterce-naszódi ált. tanító testület kifejtett munkásságáért és csoport kiállításért. 22. Arad vidéki tanító testület kifejtett buzgó működéséért, csoport kiállításért, főleg Csák József féle számoló szekrényért. 23. Beregmegyei ált. tanítótestület csoport kiállításért. 24. Sopron megyei tanító egyesület csoport kiállításért különösen Sopron város és megye falitérképéért. 25. Fiumei tanító testület munkásságáért és csoport kiállításért. 26. Kolozsmegyei tanítótestület a „Család és Iskola“ kiállításáért és buzgó működésért. 27. Bényács Enikő debreceni nagykereskedő női kézimunkák körébe tartozó anyagokért és munkákért. 28. Habits Antal budapesti hangszergyáros javított szerkezetű cimbalmaért. 29. Rózsavölgyi és társa (Bpest) hangjeggy kiadványaiért. 30. Riemer Ede (Székely-Udvarhely) Remington-féle írógép és a Mimeograph írás sokszorosító gép bemutatásáért. 31. Athaeneum könyvkiadó vállalat (Bpest) a hazai irodalmi termékek sikeres terjesztéséért. 32. Révai testvérek (Bpest) ugyanazért. 33. Kókai Lajos (Bpest) tanárv. kiadványaiért. 34. Lauffer Vilmos (Bpest) ugyanazért. 35. Tasnek Gyula gyergyó-szent-miklósi rajztanár a rajztanítás módszerét feltűntető dolgozatokért. 36. Dr. Hegedűs Pál (Debrecen) okszerű selyemtermelés és terjesztéséért. 37. Kovács Albert beregszászi asztalos iskolai butorzatáért. 38. Krécsy Béla győri reálisk. tanár földrajzi oktatáshoz nagy mennyiségben készített eredeti fényképgyűjteményért. 39. Sziklay J. és fia (Bpest) óvodai eszközökért. 40. Brunner C. A. (Bpest) ugyanazért. 41. Vince József földesi ev. ref. tanító számoló gépeért.

Bronzoklevelet

kaptak ötvényen és pedig: egri áll. főreáliskola, szép rajzaiért; esurgói ev. ref. főgymnázium, iskolai dolgozataiért; pápai ev. ref. főgymnázium, szép rajzaiért; egri alsófokú kereskedelmi iskola, szakszerű iskolai dolgozataiért; homonnai faipariskola faragványokért; h. hadházi ev. ref. iskola, iskolai dolgozatokért; marosvásárhelyi ev. ref. elemi iskolák, csinos iskolai dolgozatokért; h.-szoboszlói ev. ref. elemi iskolák, isk. dolgozatokért; somorjai áll. polg. fiu- és leányiskola; isk. dolgozatok és női kézi munkákért; szentecsei állami polg. iskola, eredmény és munkásságáért; marosvásárhelyi róm. kath. felső leányiskola, női kézimunkákért; m.-vásárhelyi ev. ref. felsőbb leányiskolák: női kézimunkákért; m.-vásárhelyi r. k. és állami elemi isk.: írásbeli dolgozatokért; makkfalvai székely nemzeti iskola: rendszeres iskolai dolgozatokért; budapesti férfi és női ruhaszabászat tanfolyam: szakszerű rajzokért; debreceni rózsatéri községi óvoda: óvodai munkákért; Traub és tsa szegedi könyvkereskedő: könyvkiadványaiért; Adorján Domokos tordai tanító: iskolapséért; Bernhard és tsa, Brassó: iskola-padokért; Tóth László debreceni r. k. tan.: számoló gépjéért; Fűzesy Márton (Nyus-tya-Likér) számoló gépjéért; Lévy Lajos debreceni tanító: földrajzi szemléltető eszkö-

zökért
térkép
zökért
térkép
kabal
Lázár
oktatá
vizfest
boszló
békési
Hetény
fénym
testeg
(D e b
I. La
László
kért.
ménév
tészeti
optika
számol
ceni
közök
ref. ta
Kunoss
reshac
Leiden
intern
bolcsa
nátush
bat) z
rajzmu
dolgoz

A lute
hog
felség
melvet
sára
tót ny
azt m
a haz
viszon
kérele
szente
zsinat
melyel
egyete

k o r o
felsége
Lloyd
Székely
Szlávy
reflekt
mondai
vánják
bizony
e z r e
névét
fennáll
pilis-cs
dele
Temps
kozatol
kájáról
Bulgár
jeszked
államb
ci ó k.)
ülő del
be fog
működ
gyar on
tem i
a királ
nyilván
muzeum
egyeten
rendes
az u j
magyar
egylet

Konstan
az ott

zökért; Niedermayer Tóbiás aradi tanár: térképártó és holdfényváltozást mutató eszközökért; Kunc Kornél gy.-szentmiklósi tanár: térfogat szemléltető eszközök; Ritoók István kabai tanító iskolai és iskolakerti dolgozatok; Lázár Gyula nádudvari tanító: kézügyesítő oktatásért; Dekmár Kálmán (Debrecen): vízfestményért; Padrah Sándorné (H.-Szoboszló): majolika festésért; Vaday József békési tanító: Békés város térképeért; Dr. Hetényi Lipótné (H.-Szoboszló): iskolai padlófénymázért; Kálnay és társa (Debrecen): testgyejesítő szerekért; Szigmeth Károly (Debrecen): ásványgyűjteményért; Fogl I. Lajos (Budapest): tamburirozó himzésért; László Albert (Debrecen): könyvkiadványokért; Söke Imre (Debrecen): lepkegyűjteményéért; Janotka Alajos (Debrecen): kerészeti munkákért; Fischer Jakab (Debrecen): optikai szerekért; Neuberg Gusztáv (Kriszévác): számoló gépjéért; Kursinszky László (Debrecen): kath. tanító földrajzi szemléltető eszközökért; Csúrka István debreceni ev. ref. tanító földrajzi szemléltető eszközökért; Kunossy J és fia hangjegy gyűjteményért; Herresbacher József (Pádé) szemléltető kártyákért; Leidenfrost Ármin (Debrecen): iskolai internátusok részére szükséges tárgyakért; Babolcsay Béla (Debrecen): az iskolai internátushoz szükséges tárgyakért; Stingl (N. Szombat) zongorákért; Weinberger Alajos (Budapest) rajzmunkákért; Propper J. (Kolozsvár) rajz dolgozatokért.

— A luteránus tótok felségfolyamodványa.

A luteránus tótok esperes gyűlése elhatározta, hogy küldöttséget meneszt a királyhoz, kérve a felséget, hogy ne szentesítse azt a határozatot, melyet a zsinat az egyházkerületek új beosztására nézve hozott. A felségfolyamodás, melyet tót nyelven szerkesztettek, egy turóc-szentmártoni nyomdában nyomtatva is megjelent, melyben azt mondják, hogy őket mind az egyházra, mind a hazára nézve a legfőbb mérvben veszedelmes viszonyok kényszerítettek erre. Végül azzal a kérelemmel járulnak a felség elé, hogy ne szentesítse az ágostai hitvallásu evangélikus zsinat törvényeinek azon két rendelkezését, a melyek az egyházkerületek új beosztására, az egyetemes nyugdíjalapra vonatkoznak.

— Belföldi hírek. (Szlávy József koronadőr) közelebb Isclbe hívták, hol ő felsége hosszabb kihallgatáson fogadta. A P. Lloyd azt hiszi, miután a főrendiház előki székének betöltése immár soká nem halasztható, Szlávyt, a ki nem kíván az előki méltóságra reflektálni, sőt az alelnökségről is le akar mondani, ezen elhatározása megmástitására kívánják birni, a mi ő felsége intervenciójának bizonyára sikerülni is fog. — (Az Albrecht ezred jubileuma.) Az Albrecht főherceg nevét viselő 44. ik gyalogezred százötven éves fennállásának jubileumát ünnepelték tegnap a pilis-csabai táborban. — (Kálnoky és a delegációk.) A külügyminiszter, mint a Temps újságolja, a delegációkban érdekes nyilatkozatokat fog tenni a monarchia keleti politikájáról, valamint különösen a Szerbiával és Bulgáriával fennálló viszonyról, a ki fog terjeszkedni azokra az eseményekre, melyek a két államban legutóbb lefolytak. — (A delegációk.) A szeptember 16. án Budapesten összehívott delegációk munkálataikat október elsejéig be fogják fejezni. Közvetlenül a delegációk működésének befejezése után kezd meg a magyar országgyűlés üléseseit. — (Uj egyetem i professzor.) Szabó József katedrájára a király Krenner József Sándor dr. műegyetemi nyilvános reudes tanárt s a magyar nemzeti muzeum igazgató-örét a budapesti tudományegyetemhez az ásvány- és kőzettan nyilvános reudes tanárává nevezte ki. — (A jegyzők az új államtitkárnál.) Reisszeg Ede, az új belügyi államtitkár szombaton fogadta a magyarországi községi és körjegyzők központi együletének küldöttségét.

— Külföldi hírek. (Magyar zászló)

Konstantinápolyban ő felsége születése napján az ottani osztrák-magyar nagykövetségi palotában az eddigi szokástól eltérőleg nemcsak a fekete-sárga lobogót tüzték ki, hanem a magyar nemzeti zászlót is. — (Pétervári osztrák-magyar nagykövetség.) A „Courier Varsovszky“ megerősíti azt a hírt, hogy Lichtenstein Ferenc herceget pétervári osztrák-magyar nagykövetté nevezik ki, Wolkenstein grótot pedig Pétervárról Párisba helyezik át. — (Harc Khina és Japán között.) A khinai kormány belföldi bankároknál egy millió taelnyi (három millió forint) kölcsönt akart felvenni, de nem kapott. A japán nemesség ellenben 50 millió dollár kamat nélküli kölcsönt ajánlott fel a háborúra. Japán buzgón folytatja a fegyverkezést és új csapatokat állít hadilábr. Pingjangban pedig 10 000 főnyi khinai csapatot szerelnek föl, hogy délfelé forduljon. Azt hiszik, hogy legközelebbre csata várható. A japánok nagyobb vereséget szenvedtek. — (Szicíliai alkirályság) Umberto király elhatározta, hogy Sziciliából alkirályságot alakít alkirálynak fiát a trónörökösöt teszi meg.

Papirszeletek.

(Hága. — Filozopterek veszedelme. — Milán — király! — Par nobile fratrum. — Fizetés emelés.

A hágai interparlamentáris gyűlésen a magyar nemzetiségek ügyét is szóba hozzák.

Csakugyan nem ártana, ha az interparlamentáris románokkal szemben a magyar képviselők kissé szelletteznék Hágában a nemzetiségek ki-hágá-sait!

*

Az országos tanító-gyűlés nagybizottságának nagy-gyűlésén ugyan nagy veszedelem fenyegette volt a filozoptereket.

A tanító urak nem elég hogy a magok fizetését fölemeltették a correctorunk szivességéből az I. és II. fizetési osztályba, de ki akarták mondatni, hogy elemi tantárgyakból más ne oktathassa a növendékeket, csak a kinek népe nevelői oklevele van.

No szegény Korogi Bendő! Neked beadott volna Éhős Péter Kajlasról!

Szerencsére volt a gyűlésen vagy tizenkét tanfelügyelő, a kik megmentették a Korogiat privát-óráit és a tanfelügyelői szóra szépen elcsitultak a kajlasi hangok.

*

Milán király megint király szeretett volna lenni.

A mi ellen Kálnoky külügyérnek nem volt és nem is lesz kifogása, föltéve, ha Milán ur meglepszik a bálkirály, vagy a fürdőkirály jogarával.

Pünkösdi királyság a már eleget ártott Szerbiának.

*

A tótok az oláhok után indulnak és ők is panaszt koholnak a Felségnél hazájuk ellen.

Szép kettős szövetség. Közös jelvény a boeskor, melyet a Bécsbe induló deputáció előtt emel panye Mudrony, a kinek valószínűleg igen szép szobácskát rendeznek be — Luca ciu mellett.

*

Tanárok, tanítók, jegyzők — mind fizetés-emelésen törnek a fejüket.

És az alatt érkeznek a rémhírek Árvából, Békésből, a hol az éhhalál réme fenyeget.

A föld tagadja meg a fizetés-emelést, nagy jó uraim: legyünk türelemmel, míg Anyaföldünk insolenciája megszűnik!

Gasparone.

Polonyi fiascoja.

(A H.-szoboszlói beszámoló.)

Debrecen, 1894. aug. 26.

Polonyi Géza ur, a mióta nevét a liberális sajtó kis p-betűvel írja, nem járt H.-Szoboszlón. Tegnapelőtt azonban megérkezett a derék becsületes hajdu-városba és elmondotta az országgyűlésről és más helyekről unos-untig ösmert frázisait, melyek az affektált liberalizmus és mindenütt előbukkanó klerikalizmus vegyülmékével, olyas valamire emlékeztettek, mintha egy alak felül nagy kalapos jezsuitának, és ipón alul azonban rojtos gatyába, sarkantus csizmába öltöznék, közben pedig a Circumdederunt-ot vevén ajkaira, kopogós csárdásra kerekednek.

A kanász-jezsuitás beszédet, (melyből alább közlünk ösmertetést) a közönség hidegen fogadta s érezhette Polonyi, hogy H.-Szoboszló „jó p u h a, s z é p, f o s z l ó“ kenyereben többé része nem lesz s a tapasztalt fiasco után aligha próbál többé szerencsét ebben a kerületben.

A frázisok tehát régiek és mi nem is foglalkoznánk az expens nóták nagy mesterének politikai nótáival és mesterkedéseivel, ha nem volna kötelességünk az egész komédiának egy valóban vérlázító momentumára mutatnunk, mint a mely minden politikai morálnak és tisztességnek arculütését képezi.

Polonyi ugyanis épen Lajos napján merészkedik lemenni H.-Szoboszlóra és vakmerősége odáig kulminál, hogy a kormányt meri megtámadni a Kossuth Lajos temetésén tanúsított magatartásáért, mely pedig az egész művelt Európa s az elhunyt nagy hazafi családjának helyeslésével is találkozván, lehetővé tette, hogy a világtörténetben példátlan végtisztességtétel egy a nemzeti kegyelet, mint a fejedelem érzelmeinek megsértése nélkül mehetett végbe.

De nem Polonyi Gézáról mondták el a parlamentben, irták a lapok folyton hónapokon át, hogy Kossuth Lajost „agylágyult vén Lutheránusnak“ merte nevezni? Megcáfolta, merte-e megcáfolni valaha ezt a szentségtörő mondását és meg volt-e cáfolva, hogy e miatt neki Kossuth Lajos fia megvetően hátat fordított?

És ez az ember jön le Szoboszlóra, Kossuth Lajos névnapján, ez az ember meri — a farkas és a bárány meséjéhez hiven — támadni Kossuth temetése miatt a kormányt s ez az ember az, aki szájára veszi azt a nevet, amelyet — mivel nem lehetett reakcionárius vásárban cégérül felhasználni — oly vérlázító módon megsufolt.

A mi ezután következett, az a fővárosi sajtó és a híres káromlás tanuinak dolga. Polonyi ugyanis nyilvánosan megtagadta és rágalomnak nevezte, hogy ő valaha „agylágyult vén lutheránusnak“ mondotta Kossuthot.

Ki nem mondott hát igazat? Erre kérünk nyílt és határozott választ, mert egyrészt nem akarjuk hogy a biztos bukás esetén magát Polonyi egy rágalom, egy ráfogott bűnös mondás martírjának tüntesse föl, de másrészt azt sem akarjuk, hogy a kétszínűség és prókatori letagadás mosdójában oly ártatlanul álljon a reakcionárius demagóg H.-Szoboszló öszinte, becsületes népe előtt, a mily bőre az ártatlanságnak már rég levedlett róla a szikofansok kenyér-piacán!

A fogadtatásra, beszámolóra és bankettre vonatkozó tudósításunk itt következik:

— Sürögny-tudósítás. —

H.-Szoboszló, augusztus 25.

Tegnap tartotta meg beszámolóját. H. Szoboszlón Polonyi Géza országgyűlési képviselő.

Az ottami függetlenségi és 48-as párt emberei minden követ megmozdítottak, hogy úgy a fogadtatás, mint a beszámoló minél fényesebben sikerüljön. A fényes fogadtatás elmaradt, mert nem akadtak vállalkozó szellemű választópolgárok. Valami 15 kocsi kísérte be Polonyit szombat este, mikor az esti gyorsvonattal megérkezett.

A perron kijáratánál Hetey Ignác ügyvéd, városi tisztviselő üdvözölte, mint a függetlenségi és 48-as párt elnöke. — Kifejezte Polonyi előtt, hogy a hit és bizalom személye és „elvei iránt” (?) mit sem változott. Polonyi „meghatottan fogadta a fényes fogadtatást.”

A városba beérkezve, id. Kiss Dániel volt orsz. képviselő házához szállott.

Vasárnap reggel istentisztelet után ¼ 11 óra tájban kezdette meg beszámolóját. Vele voltak Dr. Kiss Sándor és Hetey pártelnökök. A közönség sorai között láttuk: Dr. Hetényi Lipót városi főorvost, Szívós Géza főjegyzőt s néhány intelligens embert. Az összes közönséget mintegy 500 főre becsülhetjük, kik között lehetett valami 150 választó. A város és kerület legtekintélyesebb elemei teljesen távol maradtak a beszámolótól, így ifj. Lengyel Imre, Zsigmond Sándor, Soltész László, dr. Malatinszky, dr. Czeglédy Mihály stb.

Már a tavalyi beszámolónál is constataituk, hogy a hajdukat nehezen lehet lelkesíteni, de ha egyszer lelkesedésre lehet bírni őket, akkor aztán igazán lelkesednek. Kétségkívül Polonyi sokáig mesternek tartott ezen a téren. Most azonban hangzatos frázisai hidegen hagyták a jó hajdukot. Általában nagyon nyomott kedélyhangulat uralkodott az egész beszámoló alatt. Egy-két halvány éljen is alig akadt. Pedig szembekötte ütött, vágott Polonyi kormányt, zsidóságot, szabadelvű pártot s mindent, a mit lehetett.

Teljes két órában keresztül elmélkedett Polonyi. Utoljára már annyira beleérezte magát a beszédbe, hogy be sem végezte volna, ha nem harangoznak. De a harangozás ki verte a tónusból. Polonyi után Fehér Gábor városi árvaszéki ülnök lépett a szószékre. Szó az ember, a kiről mindenki azt hitte, mert úgy mutatta magát, hogy szabadelvűpárti, — de a kiről meg vagyunk győződve, hogy volt, már nemzeti párti is: Polonyinak a függetlenségi és 48-as párt nevében köszönetet szavazott Polonyinak amiért le bátorzkodott fáradni Szoboszlóra és Szoboszlót abban a kitüntetésben részesítette, hogy ily fényes beszámoló beszédet tartott. — Egyszermind kifejezte a maga és elvtársai nevében a Polonyi ur iránt érzett „rendületlen bizalmát.”

Na tisztelt függetlenségi és 48-as párt ezután a bizalmi nyilatkozat után még inkább ehiszszük, hogy Polonyi Szoboszlón lejárt magát!

Hisz tudunkkal Fehér Gábor ur indította és rendezte a február 7-diki szoboszlói liberális népgyűlést; Fehér Gábor ur indítványozta H. Szoboszló város közgyűlésén, hogy a város képviseltesse magát a liberális nagygyűlésen; Fehér Gábor ur volt a szoboszlói liberális népgyűlés dísz-szónoka! Óh Szoboszló, Szoboszló, hogy még ilyet is meg kell érned!

Fehér Gábor ur különben olyan hatással beszélt, hogy egy fia éljen sem volt halható mikor kirohanását bevégezte.

Polonyi Géza tegnapi beszámoló beszédét hü kivonatanban a következőkben adhatjuk:

— Ismét egy év pergett alá a multak emlékei közé, eseményekben gazdag ülésszakokkal. Kötelességét leróni jött választókerülete székhelyére, sok kérdéssrel akar ezuttal nyilatkozni, miért is, ha hosszas leendő, választóinak szives elnézését kéri. Előre is jelzi, hogy mai beszámolójában főképen a magyar kis- és középbirtokos osztályt fenyegető válságról szándékozik tüzetesebben nyilatkozni.

Történelmi és nagy jelentőségű gyászbeszéd volt a Kossuth Lajos halála, annak a Kossuthnak a halála, a ki a szabadságnak igaz apostola volt. Hontalanul, bujdosóképen halt meg, de meg kell nyugodnunk a sors szent végzésén, kötelességünk mindnyájunknak elzárandokolni a szent hamvakhoz, melyeket a nemzeti kegyelet adott vissza a hazának. Emléke, lángelke maradjon meg közöttünk!

Kossuth temetésén nem látott kormányt. Nem látott annak idején Aradon sem. Henci szobránál már ott lettek volna, ha meg nem akadályozza őket a nemzet haragja. Azt a szent aggastyánt, a kit a kormány felhasználta arra, hogy egyházipolitikai javaslatait keresztül vigye, nem a nemzet, hanem a főváros költségén temették el. Számtalan rágalmossal szemben köteles felemlíteni, hogy abban, hogy a Kossuth tetemei a főváros által oly díszesen temették el, neki nagy érdemei vannak. Ezt öndicsérés nélkül mondhatja. Nagy hálátlanság, hogy a kormány a temetésen nem jelent meg.

A törvényhozás legközelebb megalkotta a mezőrendőrségi, orosz vám és kereskedelmi, bélyeg és sommás eljárásról szóló törvényeket. A sommás eljárásról alkotott törvényt elvben helyesli, de szerinte az még lassabbá tette az igazságszolgáltatást. A bélyeg törvény 50%-kal emelte a fellebbezéseket a régiékhöz képest.

Áttér ezután az egyházipolitikai kérdésekre. Meg van szavazva a kötelező polgári házasságról szóló törvény, a képviselőház elfogadta a gyermekek vallásáról, a zsidók recepciójáról, a szabad vallásy gyakorlathoz tartozó törvényjavaslatokat. A kötelező polgári házasságról szóló törvény előtte a legfontosabb. Ő hiva a polgári házasságnak. A szabadelvűpárt évek hosszú során át ellenezte a javaslatokat s csak mikor végbukás fenyegette, igyekezett megmenteni magát a javaslatok felszínre hozásával. A kormány a függetlenségi és 48-as pártnak mindig ellensége volt, egyszerűen bizalmi kérdésnek kellett a dolgot tulajdonítani, megszavazzuk-e a javaslatokat vagy nem? A függetlenségi és 48-as pártban nyílt kérdésül hagyatott fen. Ő az igazságügyi bizottság tagja lévén, a legterhebb kötelességet végezte, mikor a javaslatokat részleteiben is megírta. Nem tagadja, hogy a javaslatok felvetésénél sok súlyos aggodalma volt, de megmagyarázza álláspontját, melyet ezután is magának vall. — „A debreceni kolbászt szereti, — mondá a szellemes férfi — és akkor is csak abban az esetben, ha csiriz nincs közte és hamu.” A kötelező polgári házasság eszméje nem magyar viszonyok folytán termett. Német birodalmi törvények másolata. Több lényeges dolog kimaradt belőle, így az uralkodó család tagjainak házassági ügyei. Az örökösödés nem országos törvények, hanem családi megállapodások által van szabályozva. Közelebb kell hozni a királyt a nemzethez. Az uralkodó család házassági joga a felség akaratából nem rendezhető. Különbben az igazságügyminiszter az ilyenekre nem is képes. Jól tudjuk, hogy mit tett a konzuli bíráskodásnál és a katonai büntető törvények megoldásánál. Felhossa a horvátországi házassági viszonyokat. Horvátországot az igazságügyminiszter külföldnek nyilvánította. A hadsereg kérdésénél megjegyzi, hogy ott a házassági ügyek feltételeit a cs. és kir. generálisok szabják meg. Sok oly intézkedés van még szerinte e törvényben, a mit ő nem respektál. A magyar társadalom bíz, hogy az egészséges magyar társadalmat meg fogják menteni. A felmentési feltételeket sem írja alá. Megszavazza-e a kötelező polgári házasságot? Először megszavazta, mert Kossuth Lajos hiva erre őt fel s engedelmességet. Másodszor nem szavazott, mert a kívánságát, hogy a főrendiház újból szerveztessék, nem fogadta el a kormány. Ő szerinte le kell rontani a mostani főrendiházat s a demokrácia alapján újra építeni. A függetlenségi és 48-as pártnak, ennek a nagy pártnak, egy embere sincs a főrendiházban. Ez a kérdés legfontosabb dolog mindenképpen. A főrendiházba nem küldenek olyan embereket, a kik a mezőgazdasági érdekeket előmozdítják, hanem vannak spirítus mágnások és korpabárók bőven.

Az állami anyakönyvvezetést megalkották úgy, hogy a papok zsebéből kivették az anyakönyvvezetést. Az államosítás különben most divatban van. Az anyakönyvek államosításával 5000 kortest visznek bele a közgazdaság keretébe, mert nem kinevezett állami anyakönyvvezetők lesznek, csak megbízottak a kiket, ha nem jól korteskednek, elcsapnak. Választás után szeretné elintézni a dolgot.

A vallás szabad gyakorlata nagyon helyesen lett kitalálva, de van egy veszedelmes oldala. Ő is el tud odajutni a filozófia révén, hogy magának a vallást megalkothassa, de ha elveszik a néptől a vallás vigaszait, ha kiölik belőle a vallásosságot, ez a anarchizmust fog eredményezni.

A gyermekek vallásáról szóló törvényről megjegyzi, hogy a régi törvény a protestáns felekezetek részére garancia volt s ezt is elvetették tőlük. Most előre meg kell alkudni, hogy milyen vallású gyermekek legyenek. Magyarországon nem a vallás szabad gyakorlására van szükség, hanem a felekezetek egyenjogúsítására. Mire való olyan ósdi szabályzatot fenntartani, hogy a kath. főpapok mindnyájan, a prot. püspökök csak néhányan tagjai a főrendiháznak; mire való az, hogy csak katolikus legyen a király? Csináljanak katolikus autonómiát, de ne használják fel korteskedésre. A zsidók recepcióját nem helyesli. Őt antiszemita gyanúsítják. Ő csak azt akarja, hogy Magyarország keresztény jellege megőriztessék.

Bevett vallásfelekezeteket nem ismer el. Ilyenekre nincs szükségünk. Ajánlja a zsidóknak, hogy csináljanak országos szervezkedést, tegyenek hitvallást, hogy ne rágalmazhassák őket. Beszél a galíciai és oroszországi zsidókról is. Nem engedné meg 20 embernek egyházat alkotni. Mi volt a célja az egyházipolitikának? A szabadelvű párt a tönk szélén állott, előrántották az egyházipolitikai javaslatokat, hogy a nemzeti pártot megsemmisítsék, a függetlenségi és 48-as pártot pedig szélyelrobantsák. A szabadsajtó intézményét alkusz, kufár kezekkel a kormány magához vette, megvásárolt lapokkal csinált magának közvéleményt. Választói és ő közé is konkolyt hintettek. A függetlenségi és 48-as párt működését megszüntették. Felmenti a verbázi és felső-őri választásokat. A felső-őri választók egy megfélemezett része cserben hagyta György Eleket. (Zajos felkiáltások: Éljen György Elek! Polonyi hallgat.) Megtámadták pártunk jövőjét, létezését. A szerencsétlen, hóbortos kath. nagygyűlés ama határozatát, hogy a hivatali állásokra csak katolikusok alkalmazhatók, elítéli. Ha a felekezeteket összeveszítik, Magyarország nem sokára Lengyelország sorsára jut. A függetlenségi és 48-as párt részére elérkezett az idő, hogy szövetséget keresen a kormány ellen.

A nemzetiségi kérdéseknél megjegyzi, hogy a kormány nem látja a Balkán államokban tétesült confederatiót, mely az önálló Magyarországot fogja tönkretenni, az előforduló esetekben nem elégséges a büntetőtörvények szigorja, de percekkel sem oldjuk meg a kérdést. A tulságos egyházi autonómiának tulajdonítja a nemzetiségi kérdések létezését. Ezzel kapcsolatban követeli az elemi és középoktatás államivá tételét.

Közelinek jelzi a közigazgatás államivá tételét. Államosítanak mindent, még suttymban a kéményseprőket is.

Ez a józan magyar nép, mely a Bach és Schmerling korszakot kiállotta, lázongásra adta magát egyes helyeken. A kenyér-hiány kényszerítette őket erre. De mit tapasztalunk a közvetlen szomszédságban, Balmaz-Ujvárosban is. Ott a gazdálkodó ember egy hold földet sem szerezhet, mert az uradalom kézbe van adva, albitletbe pedig nem szabad adni. Orvosolni kell a munkás kérdést.

A mezőgazdasági válságról szól ezután. Magtámadja a 67-i kiegyezési alapot, mely alkotásával a magyar nép hitelének kizsákmányolására vezetett. A nép válságos helyzetbe jutott. A gabonának nincs ára. A mezőgazdasági érdek megvédelmezése a főcél, a ki nem teszi, elárulja a hazát.

A kormány politikai rendszerének számos bűnei vannak. Nem elég az egyenes adó, pótdadókkel terheli a népet. — Egy frt. tiszta jövedelem után a gazdálkodó 62 krt fizet adóba. Azután ott van a dohány és só monopolium. Mint az ipart és kereskedelmet segítik, úgy védelmébe kell venni a kormányt a mezőgazdákat és azok érdekeit is. Ezek az érdekek azonban csak a függ. és 48-as párt által vihetők ki.

Szükségesnek látja a mozgatóke nagyobb megadóztatását, a pótdadók eltörlését, dohánymonopolium megszüntetését; a latifundiumok rendezését, tőzsdeadó behozatalát és az önálló nemzeti jegybank felállítását. Neki támad ezután az osztrák-magyar banknak. A magyar mezőgazdák kiszípolozójának mondja a bankot. — Mindössze 100 szavazat van magyar kezek között az osztr.-magyar bank részvényei közül s a 150,000 részvény közül csupán 2000. A nemzeti érdekek nincsenek ott képviselve. — Agrár-bankokat kell felállítani. Meg kellene oldani a valutát is, de nem akarja a kormány. A valutánál eszébe jut az a nóta:

„Selmec, Körnőc még mindig áll.“

Aranyat nem látunk, bárhol keressük. — Meg kell oldani a biztosítási kérdést is. Gazdaszövetkezeteket kell felállítani, mint Ausztriában, ahol 163 ilyen szövetkezet virágzik. Le kell szállítani a hadsereg létszámát. — A hadsereg élelmezésénél a magyar termelő osztályt is figyelembe kell venni. Helyes tagosítási és arányosítási törvényt kíván s a telek-könyvek rendezését követeli. Jó vető-magvakról kell biztosítani a mezőgazdákat.

A hitbizományokat kéri elhatárolni a törvény. A mágnások gondtalan fényűző életet élnek. Szükséges egy lelkes, nagylelkű miniszter. Földművelési iskolákat szaporítani kívánja. Meg kell tanítani a magyar gazdálkodókat bor, gyümölcs és baromfiak tenyésztésére. Érezze a miniszter, hogy a föld a haza, a melynek szolgálatába kell állania.

Ezek azonban csak a függ. és 48-as párt által valószínűsíthetőek. Szükséges, hogy a párt küzdjön a kormány ellen, akár nevezi magát liberálisnak, akár nem.

Apponyt inti, hogy magasabb eszmékkel foglalkozzék, mert pártja nem népszerű. Egy katonai akadémiára nem lehet a magyar közönséget kielégíteni. Apponyinak fel kell venni az élet-halál harcot a kormány ellen, ha megsemmisülni nem akar.

Megköszöni végül a választók bizalmát. Ebből merít magának a jövőre nézve is erőt és kitartást. Isten áldását kéri választóira.

Délután 1/2 óra tájban a város erdejében Lajos napi bankett volt, melyen Polonyi is megjelent. A banketten jelenlevők száma lehetett 120. Az első fogás után felemelkedett Polonyi és előrebocsátotta, hogy most a történelem számára fog beszélni: **Kossuth Lajosról fog mondani jellemrajzot.** Kezében tartotta Kossuthnak egy hozzá intézett levelet. Aztán beszélt hosszasan, de kevés hatással, mert érzsékek nélkül érzéseket felköltetni nem lehet.

Alig csendültek meg a poharak Polonyi beszéde után, mikor felállott Szivos Géza városi főjegyző s a következő kérdést intézte Polonyihoz:

„Mondja meg képviselő ur, mi igaz van abban, hogy Ön Kossuth Lajost „agylágyult vén lutheránusnak“ nevezte? Én nem merem elhinni, hogy magyar ember ilyet mondhatson de a lapok erősen állították!“

Polonyi erre elsápadt, de csakhamar felállt s kijelentette, hogy ő ezt soha senki előtt nem mondotta. A ki őt ismeri és józanul gondolkodik, az nem is hiszi el róla, hogy ilyet mondhatott volna. Hivatkozik a „Magyarország“ című pártlapra, hol ez a dolog meg lett cáfolva nyilvánosan, — továbbá arra, hogy Magyarországon belül ez idő sze-

rintszavai birnak oly súlylyal, hogy teljes hitelt érdemelnek a közönség részéről.

Egy képviselő társát is felemlítette beszédében, de csak névtelenül, nevét nem akarta elárulni, mint a kin megfordult az egész dolog.

A kínos ügynek Szivos Géza vetett végét azzal, hogy felemelte poharát s Polonyival koccintott, ezt mondván:

— „Na hát akkor éljen Polonyi Géza!“

Hanem ebben a néhány szóban aztán benne volt minden...

Banket után Lajos napi néppünnepe volt ugyancsak az erdőben.

Este Polonyi elutazott.

Irodalom — Művészet.

* **Kossuth-szobor Pozsonyban** A „Nemzet“ levelezője írja: Kossuth Lajos szobrára, a melyet a régi koronázó városban terveznek, addig közel 8000 korona gyűlt össze. Az adakozók jóformán csak a város és a megye lakosai. A nagyobb szabású akció akkor kezdődik majd, ha a szobor helyével s annak nagyságával is tisztába jön a bizottság. Sokan ugyanis Kossuth egykori diadalai színhelyén, a sétányon akarják fölállítani az emlékművet, szemben ama ház erkélyével, a hol Kossuth gyűjtő szónoklatait tartotta a lelkes pozsonyiakhoz. De ez a terv rendkívül nagy és a szobornak is monumentálisnak kell lennie, hogy el ne törpüljön a magas házak környezetétől. De ilyen nagy emlékművet, ha már Budapesten is létesül egy, bajosan állíthat Pozsony is. Fél század alatt sem gyűlne össze annyi pénz. A kérdés ennél fogva még függőben van. A városi közgyűlés egyelőre csak erkölcsi támogatását mondta ki. A vármegye az általa megszavazott szép összeget is függőben tartja, mert esetleg a budapesti szoborra adja.

* **A „Külföld“ című hetilap** melyet Cserhalmi H. Irén és Gerő Attila szerkesztenek, érdekes tartalommal jelent meg. Gyöngye az „Anyai szív“ című morva népballada, mely Kiss József hasonímű ófrancia balladájának pendantja és hasonló alakban van kidolgozva. továbbá Vrchlicky Mlad című remek cseh verse. — Azonkívül Osip Schubin, a híres cseh író egy szép novelláját hozza életre és arckép kíséretében és Miro Grubisic igen szép horvát novelláját. — Előfizetési ára 2 frt. 60 kr. negyedévre. Szerkesztőség és kiadó hivatal; Budapest, Nádor-utca 15. Mutatvány szám ingyen és bérmentve.

Helyi hírek.

Tájékoztató.

Lapzárta mindennap d. u. 2 órakor, csak esetleg hétfőn később.

Kéziratok visszaadására a szerkesztőség nem vállalkozhatik. — Kérjük a lapnak csak az egyik oldalára írni, ha lehet porzó nélkül!

A kir. tábl. hivatalos órák a segéd- és kezelő hivatalokban d. e. 8—12, d. u. 2—5 óráig tartanak. — Az igtató, kiadó-hivatal és az irattár a felelősek felvilágosításokat ad hétköznapokon d. e. 9—11, d. u. 3—4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10—11 óra közt.

A debreceni állami időjelző állomás jelentése, 1894. augusztus hó 27-én reggeli 7 órakor. Hőmérséklet 17.4 C. fok. Légnyomás 763.3 millim. Szélirány északi. Csapadék tegnap reggeli 7 órától ma reggeli 7 óráig 0.1 millim. Ugyanezen idő alatt legmagasabb hőmérséklet 29 fok. Legalacsonyabb hőm. 16 fok.

A m. kir. meteorológiai intézet időjelzése a debreceni távirat-hivatalnál augusztus 27-én: enyhe, hősüllyedés.

Múzeum a kollégiumban nyitva van vasárnaponként d. e. 10-től 12-ig.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban, nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3—6-ig.

A Göncy-egyesület „Otthon“-a (Keresked. akad. földsz.) nyitva vasárnap d. u. 3-tól esti 9 óráig. Találkozó a s. ugyanott szerdán és szombaton délután 3 órától 5-ig.

Orfeum minden este a „Koroná“-ban, és a debreceni polgárban.

Zenesztyél az „Angol királynő“ szállodában minden kedden, pénteken és vasárnap.

A tűzoltó-zenekar minden szombaton, vasárnap és ünnepnapon este a „Budapest“ sörösarnokban játszik.

Aug. 29. Rendkívüli városi közgyűlés. D. e. 10 órakor.

Szeptember 9-én este 1/8 órakor, műkedvelő előadás a „Margit“-fürdőben.

Szept. 10. Tanév megnyitása az iskolában.

Október 1—9. Debreceni Dienes napi országos vásárok következő rendben: 1—3-án bór, gyapju, méz, toll, iparcikkek, gabon. nemdek és mindenféle terményvásár, 4—5-én juhvásár, 6—7-én sertés vásár, 7—8-án lóvásár, 8—9-én b. romvásár. Nyers termények és iparcikkek a vásár egész tart. malatt árusíthatók.

— **Városi rendkívüli közgyűlés.** Meghívás adatott ki az 1894. évi augusztus hó 29-dik napján szerdán délelőtt 10 órakor a város háza nagy tanács termében tartandó városi bizottsági rendkívüli közgyűlésre. Tárty: **A m. kir. államvasutak Debrecenben felállítandó gép- és kocsijavitó műhelye céljaira szükséges idegen területek megszerzésének s egyuttal ugy azon, mint a város tulajdonát képező földek átengedésének szavazat utján eldöntése.**

— **Az új vasuti üzletvezető.** A Sággy Gyula halálával megüresedett, a városunkban lévő hivatali állások egyik legtekintélyesebbikét, a m. kir. államvasutak debreceni üzletvezetésének főnökségét folyó hó 24-én foglalta el Dobieszky Sándor, az új üzletvezető. Dobieszky Sándort szakértelme s fáradhatatlan buzgalma emelte e magas állásba; személyében Debrecen intelligens közönsége is sokat nyert. E hó 24-én az osztályfőnökök kalauzolása mellett járta be a hivatali helyiségeket s mutatatta be magának a tisztviselőket egyenként.

— **Ezüst lakodalom.** Szép családi ünnepély folyt le tegnap este Nagy Ferenc, az ipar-egyesületi takaré- és hitelintézet vezérigazgatójának házában. A ház ura ugyanis ezüst lakadalmát, 25 éves ünnepélyét ülte annak, hogy feleségével, Fiók Viktória urhölgygyel egybekelt. — Az ünnepélyen jelen voltak: Lengyel Imre, a debreceni szabadalvüpart és a tak. és hitelintézet elnöke, Csóka Sámuel földbirtokos, Bechert Manó, Váci János, debr. gazdasági egyesületi elnök, Serli Ede igazgatósági tagok, Márk Endre, Szilágyi Károly és Kovács Lajos ügyvédek, továbbá Davidházy János, a kabai egyházmegye esperese, végül az intézet egész tisztikara és több vidéki rokon és ösmerős, akik mindnyájan a szívből jövő öröm jeleivel vették körül az ősz párt. — Vacsora közben az első pohárköszöntőt Davidházy János mondta az ünnepeltekre. Király István intézeti hivatalnok pedig a tisztikar nevében, rövid beszéddel kísérvé, értékes ezüst író készletet nyújtott át a vezérigazgatónak. Az írókészleten következő felírás olvasható: „Nagy Ferenc vezérigazgatónak a Takaré- és Hitelintézet tisztikara, 1894. aug. 26.“ A tisztelet jelét megatva köszönte meg az igazgató. A vacsora befejezése után a jelenlevő fiatalok a Rác Károly zenéje mellett táncra kerekedtek. A kedélyes családi ünnepélynek reggeli 5 óra vetett véget.

— **Fizetni kell az egyházi adót.** Az ev. ref. egyház tagjaihoz Simonffy Imre kir. tanácsos polgármester következő felhívást intézte: A debreceni nagytiszteletű és tekintetes ev. ref. egyház presbyteri közgyűlésének a szentesített zsinati törvények 5. §-a értelmében 28/894. szám alatt hoztam intézett megkeresése folytán, ismételve felhívom az ev. ref. egyház adófizető tagjait, hogy egyházi adó és az országos egyházi közalapot illető lejárt tartozásukat közvetlenül az egyház adószedő hivatalánál késedelem nélkül fizessék be, ellenkező esetben azok, a m. kir. Pénzügyminiszter urnak 72,752/1888. szám alatt kelt körrendelete alapján, a végrehajtási költségekkel együtt kényszer behajtás útján fognak bevéteni. Debrecen, 1894. évi aug. 22.

— **Kossuth szobra.** Kossuth Lajos debreceni szobra a apjának javára a bizottság pénztárosához Kálmán chey Lajos 4 koronát küldött.

— **Eljegyzés.** Kern Aurél helybeli gyógyszerész eljegyezte özv. Pápa y Viktorné szül. Kerekes Antonia asszonyságot, a ki egy időben a debreceni színpadon is működött.

— **Műkedvelő előadás.** A Margit-fürdő disztermében tegnap este megtartott műkedvelő előadás szépen sikerült. A közönséget kellemesen lepte meg a szereplők ügyes játéka, a kik közül különösen kiemelendők: Scharinger Jolán, Viola Boriska, Tóth Eszti, Szobonya Sándor, Darvas Béla, Csokonai Vitéz Mihály stb. A műkedvelő zenekar, melynek Hora Károly a karnagya, szinte derekasan megállta a helyét, úgy, hogy az színházakba is beillenek. — Az allegorikus képlet is igen sikerült volt. A rendezést Mándoky Béla, — az ügyelést pedig Békessy fiatal színész ur vezette. Az előadás után tánc következett, — az első négyest 80 pár táncolta.

— **Elhalasztott hangverseny.** Schmidt Róbert lipcsei zongoratanár hangversenye, — amint értesülünk, szerdán estéről másnapra, csütörtök estére halasztatott el.

— **Halálozás.** Debrecen városnak egy régi a közszolgálat terén megöregedett hiv. tisztviselője hunyt el tegnap: Szentgyörgyi Elek, aki csaknem félszázadot töltött el a városnál, különféle hivatalokban s csak az év elején vonult vissza magán életbe. Halálát két napi súlyos szenvedés okozta. Csak a következő szomorú jelentést adta ki: Özv. Szentgyörgyi Elek szül. Sebestyén Katalin, továbbá gyermekei: Katalin férjével Csukás Istvánal, József nejével Rác Juliánával; Etelka, Lajo és unoká, valamint számos rokonok nevében is mély fájdalommal tudatják a szeretett férj, apa, nagyapának Szentgyörgyi Elek hitess ügyvédnek és Debrecen szabad királyi város volt tisztviselőjének, folyó hó 26-án reggeli 1/9 órakor életének 83-ik, boldog házasságának 46-ik évében súlyos szenvedés után történt gyászos elhunytát. A megboldogultnak földi részei f. hó 28-án délután 4 órakor fogtak, a ref. egyház szertartása szerint a Csapó-utca 329. számú háznál tartandó rövid ina után, a Kossuth-utcai temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Mely végtisztességetekre az elhunytak rokonait, barátait s ismerőseit bánatos szívvel meghívjuk. — Debrecen, 1894. augusztus 26. Áldás és béke bannaira!

— **Öngyilkosság.** A debreceni jogakadémia egy növendékének öngyilkosságáról értesítenek bennünket Turkeviből. Takács Mihály, III. éves joghallgató magát, mintegy két hét előtt revolverrel mellbe lötte, s múlt pénteken — kínos szenvedések után — meghalt. Az öngyilkosság híre általános részvétet kelt Turkevében s okául tudósítónk reménytelen szerelmet emlit.

— **Nagyvárad tervék.** A szomszéd Nagyvárad óriási erőfeszítéseket tesz, hogy a haladásban lépést tarthasson az élelmes Arad, a gazdag Debrecen és a kormány által fontos nemzeti szempontokból protegált Kolozsvár fejődsével. — Mi debreceniek, akik konzervatívek, óvatosok és körültekintők vagyunk mindenben, még városunk fejlesztésében is, mindenek felett pedig reális alapra szeretünk építeni, bizonyos kicsinyléssel nézzük a körösparti erőfeszítéseket. De mégis van a nagyváradiai törekvéseiben sok tiszteletre és követésre méltó vonás. — Elismeréssel kell adóznunk annak a buzgóságnak és áldozatkészségnek, melyet város és társadalom a kulturális intézmények létesítésénél és fenntartásánál tanusít, annak az erős, nehéz terhektől sem visszariadó akaratnak, melylyel egészségügy és város rendezés követelményeit kielégítik. Ez a buzgóság és ez az erős akarat nyilatkozik meg abban a nagyszabású munkálatban is, melyet Nagyvárad város adóügyi tanácsnoka készített. Ez az elaboratum fölöleli Nagyvárad összes jelen és jövőbeli szükség-

leteit és megfelel a kérdésre, miből legyen az fedezendő? Nagyvárad összes évi szükségletei 981324 koronát tesznek, melylyel szemben 789971 koronára fedezet áll, a hiányt most 37% különféle pótdóval fedezik. De a városnak a közel jövőben számos új kiadásai lesznek, kulturális, egészségügyi, város-rendezési, közigazgatási intézményekre. Nevezetesen iskolák, óvodák építése igényel 1,020,000 koronát, ezek tartatása, a befektetett tőke törlesztését is számításba véve, a tanügyre eddig fordított kiadásokon felül évenként igényel 77150 koronát, — a közegészségügyi intézmények vizvezeték, csatornázás létesítésére 1740,000 koronát, állandó színház építésére szükség 500,000 koronát, ennek tartatására, a befektetett tőke törlesztésével együtt, évenként igényel 40,250 koronát, a városháza létesítésére szükség 600,000 koronát, a közigazgatási szükségletek törlesztése a városház építési költségei hozzá számításával igényel évenként 109,100 koronát, a köztér, parkoló zása által az évi kiadás növekedik 16,000 koronával, árvaház s bölcsőde segélye növeik az évi kiadás 10,000 koronával. Ezek létesítése után az évi kiadás 1.606,59 koronára emelkedik — míg a bevétel 957,65 koronára tehető a pótdóval együtt. A közköltőt pedig nem akarják emelni; hanem a 174899 korona hiányt, hogy a teher viselést egyenlőbbé tegyék, különféle élvezeti cikkek megadóztatásával, behozatali illetékek, helyi fogyasztási adókkal és birtokváltozási díjakkal próbálják beszerezni. A nagyvárad szomszédokat azonban már most figyelmeztetjük arra, hogy az idegen helyről behozott borokra tervezett behozatali vámot a kormány nem fogja engedélyezni, mert ugyanazt Debrecenben, ahol ösödöktől fogva szedték, éppen most eltörölte.

— **Éppen mint nálunk.** A Budapesten most összeülő nemzetközi embertani kongresszusnak lesz egy javaslata, a melyet jó lenne, ha szem előtt tartanának vendéglőseink. Ugy a fővárosban, mint nálunk is feanforgó hibák megszüntetését célozza a kongresszus elé terjesztett következő javaslat:

„Mondja ki a kongresszus, hogy szükségesnek tartja egészségügyi tekintetből az alábbi javaslatot, s hasson oda, hogy az illető körök ezt a javaslatot megbeszélve, a kellő lépéseket megtgye.

I. A vendéglősök adják a só, paprikát, s más poralaku fűszert zárt, a cukorhintők módjára szerkesztett tartóban az asztalra. Indokok: a) igen sokan tisztátalan késsel, villával, sőt kézzel is nyúlnak bele. Igen sok ember még mindig a késérről esik, azt szájába viszi, s ily módon esetleg mindennemű kórt okozó csirákát juttathat a fűszer közé; b) a vendéglősök a só, paprikát a külön kis tartókból egybeöntik, át-zitálják, megint szétosztják, tehát mesterséges módon még inkább megrontják a fűszer tisztaságát; c) a levegőben foglalt mindennemű tisztalanság rászáll a nyílt tartott fűszerekre, valamint az ételmaradék tisztátalan késről, villáról meggyűl a sóban, paprikában s botlásba megy át; d) a paprika és bors felbomlik a szabad levegőn.

II. Hasson oda a kongresszus, hogy a nyilvános étkező, kávéház stb. helyiségekben kellő módon felszerelt s takarítható kópóladák legyenek a közönség rendelkezésére.

III. Étkező és kávéházi helyiségekben kívánatosnak tartja a kongresszus alkalmas mosó készülékek felállítását az előszobában. Ezen legtöbb helyt semmi figyelmet nem fordítottak, a hol pedig van némi ily eszku berendezés, az tökéletlen.

— **Hozomány história.** Egy fővárosi lap szerkesztői üzenetei között a következő — r. nek Debrecenbe szóló szerkesztői üzenet olvasható:

„Nem tudjuk, hogy véleményt kér tőlünk, vagy tanácsot. Véleményt ez ügyben nem mondunk. A dolog magva, a mint levelből kiolvashatuk, az, hogy uraságod gondoskodni akart a felől, hogy sógora azzal a leánnyal, kivel házassági frigyre öhajtott lépni, mindenáron megfelelő hozományt kapjon s különösen hogy megkapja azt a négyezer forintot, a mit a mint „halotta“ a leánnyal adhatnak. Aztán alkudozások voltak s végre fél anyi összeggel s ezzel is takarékpénztári könyv által elégedett meg az ön sógora. Ennek ez nem tetszett és ezért az új asszony rokonsága annyira meg-

haragudott önmre, hogy a lakodalomkor ön alig kapott vacsorát. Készséggel el kell ismernünk, hogy uraságod egyike a század legnagyobb üzletembereinek. Így aztán ne bántsa önt a rossz vendéglátás és a vacsora.“

A ki így, ország-világ szemeláttára tárgyalatja a privat ügyeit, megérdemli, hogy a közönség a szerkesztői posta adaliból... felősmesse!

— **Az iparos ifjak betegsegélyző pénztára** tegnap délelőtt 10 órakor az egyet. halvanutcai helyiségében Tóth Kálmán elnöke alatt igazgatósági gyűlést tartott, amelyen az alap szabályokon eszközöltek némi módosítást.

— **Alapszabály módosítás.** A debreceni szűrszabó és kalapos ipartársulat alapszabályait a kereskedelemügyi miniszter nem erősítette meg, hanem módosítás végett visszaküldötte.

— **Vres verekedés.** M. Pécs lakosainak izgatottsága, amit a nemrég ott történt rabló-gyilkossági kísérlet idézett elő, még le sem csillapult, amidőn új verekedés híre tartja megszállva a falut. Mint levelezőnk értesít, a község szélén tékvő „Csillagos“ kocsmában a debrecen-n. lévai vasút építésénél dolgozó kőművesek valami fölött összekapak, miközben Nagy János debreceni illetőségű kőműves Jánossi Károly 18 éves kőműves szintén idevaló lakost véresre verte. A súlyosan sebesültet borz-utcai lakására szállították ápolás végett, Nagy Jánost pedig a csendőrség elfogta.

— **Tűz.** A közeli V. Pécs lakosait — mint levelezőnk értesít — ma éjjel tüzi láрма verte föl. Nagy Dániel ev. ref. lelkésznek ulvarán gyűadt ki az istálló, a mely egészen elhamvadt beleégett néhány apróbb gazdasági eszköz. Az istállóban levő 3 tehenet sem lehetett megmenteni, azok is áldozatul estek a lángoknak. A kár mintegy 600 frt. Az istálló biztosítva volt. A tűz keletkezésének oka ismeretlen, gyantják azonban, hogy bosszú műve volt.

— **Razzia.** Razziát tartott tegnap éjjel a rendőrség az ispotály utcán és környékén. — Tizennyolc, husz csavargót fogtak el, kik közt több közveszélyes tolvaj és betörő hurokra került.

— **Találtatott.** A III. ker. rendőrkapitányságnál egy névbettis arany karika gyűrt ma letétbe helyeztetett. Tulajdonosa átveheti ugyanott.

Táviratok.

(A „Debreceni Ellenőr“ s. tudósítójától.)

Budapest, aug. 27.

A bécsi magvásár.

— Érk. d. u. 2 órakor. —

Bécsből jelentik, hogy a magvásárt az osztrák kereskedelmi miniszter ma megnyitotta. Óriási fiasco konstatálható.

A községi jegyzők gyűlése.

— Érk. d. u. 2 órakor. —

A magyar körjegyzők országos közgyűlése tegnap megnyit. A program ama pontját, melyet a községek reformmja képezett volna, alkalmasabb időre halasztották el.

Egy ezred jubileuma.

— Érk. d. u. 2 órakor. —

Az Albrecht főhercegről nevezett negyvenegyedik gyalogezered jubileuma tegnap a megálapított rendben folyt le. Schönaich tábornok felolvasta Albrecht főherceg lelkesítő hangon fogalmazott levelét, melyben a tiszti és altiszti alakra 60.000 koronás adományát jelenti be.

* M
mából a
teniszte
nagy és
Sándor
suthról.
metőbe
már akk
nőgyelet
bérkoszo
Pásztory
riny Sán
honvéd-e
annyi vi
rág-diszé

* E
feltűnést
mér gróf
szerkeszt
teit így
játsszódó
lezajlása
Elemér
sza és k
városi hi
az ártatl
nek, állit
Mihályt,
jét kellet
azonban,
is segéd
Szalay h
A Batthy
insultált
dezését
orsz. ké

* E
alatt e h
zölünk,
Ákos ny.
vetkező
látogatta
testvérem
gemet. 2
alkalmáv
látogató
elragadv
testvérem
gyúása
végre a
fordulni
ez egys
mert én
gatásai ó

* I
dekes lá
tásnak. A
hetven n
megtekin
kiállítás
Károlyi
iskolai
alkalomt
gét, hog
kétszer
kiállítás
iparos

* E
utolsó na
mozzanat
kiállítás
oroszlán
tanfelüg
termébe
szakértő
iskolai e
ból, mel
legbecse
kiállítás
receni t
mékeit,
kolájána
új tanüg
azt nag

Vegyes hírek.

* **Kossuth emlékezete.** Lajos napja alkalmából a Kossuth-nőegylet Budapesten gyászisteniszteletet tartott az evang. templomban, nagy és szép közönség jelenlétében. Horváth Sándor lelkész meghatóan emlékezett meg Kossuthról. A közönség a templomból kiment a temetőbe s megkoszorúta Kossuth sírját, mely már akkor el volt borítva virággal. A Kossuth-nőegylet mindkét pártja hatalmas szalagos bérkoszorút tett a sírra. Beszédet mondtak Pásztor Lászlóné, Dobroghy Gyuláné és Peregriny Sándorné. A sírt meglátogatta sok 48-as honvéd-egylet, a ceglédi küldöttség — megannyi virágokrétaival szaporítva a sír sok virág-diszítte.

* **Botoztató mágnás.** Fővárosszerte kínos feltűnést kelt az az eset, mely Batthyány Elemér gróf és Szalay Mihály, a Magyar Esti Lap szerkesztője között forog fenn. Az eset részleteit így írják a fővárosból: Botrányos eset játszódott le pénteken délután a főv. lóversenyek lezajlása után künn a versenyterén. Batthyány Elemér grófnak, az ismert sportférfiúnak lovásza és kocsisa véresre verték Halász Mór fővárosi hivatalnokot. A támadás véletlenül érte az ártatlan hivatalnokot, mivel a gróf emberei-nek, állítólag urok utasítása szerint, Szalay Mihályt, a Magyar Esti Lap felelős szerkesztő-jét kellett volna elpáholniok. A lovász és társa azonban, kiknek Batthyány gróf komornyikja is segédkezett, megtévedtek a személynél és Szalay helyett Halász könyvelőt támadták meg. A Batthyányi Elemér gróf által véletlenül nem insultált Szalay Mihály újságíró, ügyének rendezését Horn honvédfőhadnagy és Nagy Sándor orsz. képviselőre bízta.

* **Bujanovich tábornagy életveszélyben** cím alatt a hó 23-án a N. U. után egy hírt közölünk, melyre vonatkozólag most Bujanovich Ákos ny. altábornagy Érmihályfalváról a következő helyreigazítást írja nekünk: 1. Nem én látogattam meg itteni birtokomon a 83 éves testvéremet, de ő — Zemléből jöve — engemet. 2. Nem én ültem vele a szerencsétlenség alkalmával a kocsiban — hanem egy bennünket látogató urnó. 3. Csak annyi igaz, hogy a lovak elragadva, a kocsis fölfordult — s hogy szegény testvérem sérüléseket szenvedett, melyek gyógyulása több heti időt fog igénybe venni. A mi végre a látogatásom alkalmával állítólag előfordult szokott szerencsétlenségeket illeti — ez egyszerűen nem felel meg a valóságnak, mert én lakom Érmihályfalván, testvérem látogatásai óta pedig most történt az első baleset.

Tanszerkiállítás.

* **Iparos tanulók a tanszerkiállításon.** Érdekes látogatói voltak tegnap a tanszerkiállításnak. A h.-bőszörményi iparos-tanonc iskolának hetven növendéke jött Debrecenbe a kiállítás megtekintésére. Csapatokra oszolva járták be a kiállítás területét Solyom Antal, Péter Károly, Török Péter és Léva y Imre iparos iskolai tanárok és tanítók vezetése alatt. — Ez alkalmából figyelmeztetjük a kiállítás rendezőségét, hogy a még hátralevő napok alatt egy-kétszer este legalább 1/2-ig hagyják nyitva a kiállítást, hogy a más időben mindig elfoglalt iparos segédek is megtekinthessék.

* **Előadások.** Az országos tanszerkiállítás utolsó napjaira még igen érdekes és tanulságos mozzanatok esnek. Tegnap d. u. 5 1/2 órakor a kiállítás fáradhatlan rendezője és az érdemoroszlánrészét viselő Eötvös K. Lajos kir. tanfelügyelő tartott a ker. akadémia fizikai tantermében előadást. — Szép számú és nagyrészt szakértőkből álló közönség előtt méltatta az iskolai egészségi ciklust, paedagogiai szempontból, mely előadás egyike volt a tanszerkiállítás legbecsesebbjeinek. Ma d. e. Vánts a György kiállítási titkár és ipartanító ösmertette a debreceni tanítók kézügyesítő tanfolyamát és termékeit, ugyszintén a kézügyesítő egyesület iskolájának működését és termékeit. Vánts egészen új tanügyi szakmát honosított meg Debrecenben, azt nagy szakértelemmel és teljes odaadással

vezeti és végezi s az ő előadása is rendkívül érdekes és tanulságos volt. Aug. 30-án is lesz felolvasás. Bek e Antal h. bőszörményi kántor, és énektanár tart felolvasást a kereskedelmi akadémiában az orgonaépítésről és kezelésről. B mutatja egy érdekes találmányát: az iskolai kézi orgonát, melyet Kerékgyártó Ist. v. helybeli orgonagyáros készített. A felolvasás, mely az iskolai kézi orgona bemutatásáról énekekkel is lesz kísérvé egy a szak, mint általában az egész művelt nagy közönséget érdeklis azert felhívjuk reá olvasóink figyelmét.

* **A sajtó és a kiállítás.** A fővárosi és a vidéki sajtó folytatja a debreceni tanszerkiállítás és a tartama alatt Debrecenben lefolyt tanügyi mozgalmak méltatását. A „Nemzeti Ujság”-ban szombaton a lap élén Horváth János orsz. gy. képviselő cikkezett, vasárnap pedig vártuk a képes heti lapok erre vonatkozó közleményeit. Ezek azonban hozták — mint rendszeren — a külföldi tárgyú s külföldi lapok elhasznált clichéit följújtó képeket, csupán a „Vasárnapi Ujság” — ezen versenyen felül álló magyar képes hetilapnak — érzi át hivatását s emlékszik meg irasban és képből a hazai tanügyi Debrecenben lefolyó nagy napjairól. Cikkei között első helyen áll a „Debreceni iskolái”, mely vázolja a lefolyt gyűléseket és értekezleteket, szép elismeréssel adózik a debreceni országos tanszerkiállításnak s adatai, melyekkel a városi hazi pénztárnak és közönségnek a tanügyi terén kitejtett áldozatkészségét, építkezéseit sat. sorolja elő, bizonyára öregobiteni fogják országoszerre Debrecen jó nevét és jelentőségét. „Az országos tanszerkiállítás Debrecenben” cím alatt a kiállítás történetét és ösmertetését találjuk alaposan megírva, a szövegek között pedig — a lovag Chilinszky György fényképének alapján találjuk, a főreáliskola, a kollégium s mellette a gazd. tanintézet, a kereskedelmi akadémia, zeneiskola épületének sikerült képét, egy külön képből végül a kereskedelmi akadémia Mirkovszky Géza által festett freskóinak mását. A vidéki lapok közül az „Aradi Közlöny” indít cikszorozatot a kiállításról, azonban meglehetősen kicsinylő és igazságtalan tónusban. Valószínűleg azért, mert — a mint „Aradi” ur előrebocsátja — hogy „eltelve a legnagyobb igényekkel” jöttek ide. Ilyen igényekkel majd a millenárius kiállításban is fog kicsinyleni valót találni. — Az „Arad és Vidéke”-ben már oly tulszokba eső „Debreceni levél” jelent meg, mely nélkülözi a komolyság minden jelét s így vele foglalkoznunk teljesen fölösleges. Valótlan állításait azonban rektifikálják nálunk illetékes helyről. A „Debreceni levél” a többi közt állítja, hogy Lakits és Péterffy urak ide érkezésükkor nem kaptak lakást; illetékes helyen erre vonatkozó panasz a nevezett urak részéről nem tétetett. Állítja továbbá hogy Niedermayer Tóbiás tanár nem kapván egész Debrecenben elsőtétíthető szobát, kénytelen volt a keresk. akad. kapuja alatt bemutatni a holdfényváltozásait bemutató készülékeit. Az illetékes helyről vett cáfolat erélyes hangon kijelenti, hogy Niedermayer ur 1894. évi július hó 22-én, postán öt forintot küldött be a rendező-bizottsághoz, mely most nyilvánosan felhívja Niedermayer urat annak tudatára, hogy mikor és kinek fizette a 40 frtot s nem ő maga választotta-e meg mutatványainak helyét? Az „Angol királynő”-beli ösmerkedő estélyről is tévesen ír B. H., a „Debreceni levél”-ben, mert azon (az „Angol királynő” szálló tulajdonosának állítása szerint) 260 ember volt jelen, kik közül Debreceniek csak egy ászalnál 14-en voltak; Kohut Mórt a levél Kohn Mórnak nevezi.

Tanszerkiállítási séták.

II.

A kiállítás egyik főérdekeségét képezik a számoló gépek. Nem tudom, más hasonló kiállításokon megjelene-e ezek ilyen nagy számban, de itt valóban megdöbbentő, hogy milyen sokan vannak. Mindenesetre egyikük tökéletesebb

a másiknál, én nem értek hozzá, de mint mondom megdöbbentő, hogy ilyen sok és sokféle van. Én ebből nagyon szomorú következtetést vonok az ifjabb generatio számolási képességeire nézve. Mikor én gyermek voltam, láttam ugyan valami primitív számoló gépet az iskolában, de sokkal többször szolgált számoló géppül a dió. Egy itce dióval (lám, ez is tanszer) megtanultunk összeadás, kivonást, szorzást, osztást úgy, hogy még most sem felejtettük el s a mi fő, a módszer rendkívül „szemléltető” volt. És most ez jelszó: szemléltetni mindent. Valószínűleg azért, mert a szellemi túlterheléstől akarják tanférnaink a növendéket óvni. — Annyit mondhatok, hogy nincs az a számoló gép, melyet e gyermekek oly mohón szemlélnének, mint mi annak idejében a diókat.

A növevelés rendkívül gazdagon van képviselve. Főbb terem van telve csupa növevelési tárgyakkal. Persze ezek közt is legtöbb a kézimunka, himzés, horgolás és más efféle. Nincs is annál szebb, mintha az ember a neve napjára egy pár oarsonyra selyemmel kihimzett papucsot kap a leányától, csak aztán a leány is olyan szép és kifogástalan szabásu volna, mint a papucs. Rám nézve rendkívül megnyugtató volt, hogy a legszebb női kézimunkákat a váradi apácák állították ki. Remélem, hogy nem a növendékekkel csuáltatták az óriási oltár- és egyéb terítőket, melyeket a mi hölgyeink elragadtatással szemléltetnek, hanem ök maguk készítettek azokat. Ha már apácáknak lenni kell, mindenesetre nagyon jó, ha magukra vállalják ezeket a finom himzéseket, mert a mi leányaink másra valók. Azt szeretnők, ha belőlük derék anyák válnának, olyanok, kiknek szép gyermekeik szépen fel is nőnének, s meg tudnának állani lábakon az élet küzdelmeiben, az apácák hadd himezenek, nekik nem multhatlanul szükséges, hogy szépek és erősek legyenek.

Eszembe jut erre, hogy a mai növevelés olyan forma irányban halad, hogy a nőknek önálló életpályát nyisson. Tagadhatatlan, hogy szükség is van erre, mert a férfiak nagy része hozomány után néz s azon van, hogy házassága által a megélhetést a saját részére is megkönnyítse. Ez igaz, de a természet minden törvényével ellenkezik s ha így van, csak azt mutatja, hogy a férfiak nevelése is rossz uton halad. Én úgy képelem a dolgot, hogy a férfi dolga volna a megélhetéshez, esetleg az élvezetek megszerzéséhez vezető utat megkeresni és megleni, a nő pedig őt ebben szerelme és kedvsége által támogatni s a jövő nemzedék életrevalóságát biztosítani. Most a nők egy nagy része tanítónő, vasutas, telegráfós, postás, óvónő, dohányos és még isten tudja mivé lesz, pénzt keres. És ez által talán boldogabb élete van, mint egy családanyának, a ki gyermekeit neveli, a háztartást vezeti s férjét a nap nehéz munkája után felvidítja? A nők önálló magok fentartása minden körülmények között csak kivétel lehet, mert hisz végre az emberiségnek szaporodni is kell.

Ilyes gondolatok ébredtek bennem azou kiállítási tárgyak fölött, melyeket nem láttam. Nem láttam semmit, a mi a nők testi nevelésére szolgált volna, egynek kivételével, s ez az egy a Szikszay Margit fürdője volt, melynek fényképeit bizony feltűnőbb helyre is lehetett volna tenni. Ott van az országos költségvel berendezett fürdőintézet számos fényképben, melyek közt mindenesetre legszebb az a momentan fotográfia, mely egy tranbulinról leugró embert ábrázol. Csak az a kár, hogy az uszodában csupa férfiak vannak; ha a nők fürdése idejében történt volna a felvétel, már a kép is sokkal érdekesebb lett volna és az én felfogásom szerint sokkal jobban szemléltette volna azt, hogy milyen egészséges a fürdő használata a nőknek, mint így.

Nagyon sok tankönyvet láttam kiállítva, melyek közt papirlapokra az volt felírva hogy: „tilos a kiállított tárgyakat érinteni.” Kiváncsi voltam ezek kiállításánál, hogy miként fogja a közönség e tilalmat megtartva a könyveket mégis megnézni. Nagyon megnyugodtam aztán, a mint láttam, hogy a közönség észrevette, hogy e papirlapok tévedésből kerültek a könyvek közé s fesztelenül nézegette a sok, kisebb nagyobb apró ember számára készült munkákat

képeket. A képekkel különben egyáltalában nem voltam megelégedve. Láttam egy tarka dísznót, a melyet még, dacára ezivis voltomnak, sohasem találtam sem a Bárány csapszék mellett, sem télen a vénkert előtt, mikor perzselték őket. A tehén, bika, ökör is mind tarka volt, meg rövid szarvu. Meglehet, hogy ezek valami finom fajta marhákat ábrázoltak, de azt hiszem, hogy dacára marhatenyésztő voltunknak, kissé korai dolog már az elemi iskolákban kezdeni az állatnemesítés tanulmányozását. Azután felvilágosított egy szakértő ur, hogy ezek a képek mind külföldi minták után készültek s így nem is lehetnek a tehének csákö meg villás szarvakkal ellátva. Ilyen formán érttettem meg aztán azt is, a mi régen megoldatlan rejtély volt előttem, hogy mikor gyermekkoromban először a Hortobágyon voltam, nem ismertem rá a juhokra, persze mert azokat az iskolai falú képen láttam legelőször.

Az óvodák kiállítása sikerült talán legjobban valamennyi közt. Ezek közt a gyermekmunkák és játékok közt egész sereg nyüzsgő apróságot vél az ember maga körül zibongani. Ha már szükség van óvodákra és gyermekmenedékházakra, (a mi ugyan elég kár) szükség volna arra is, hogy ezek minél nagyobb számban állítsanak fel. Mind a három óvoda, mely városunkhoz képest nagyon kevés, érdemes arra, hogy itt őket s vezetőiket különösen felemlítsem, a mi ugyan nagyon csekély elismerés ahhoz a szolgálathoz képest, a mit főként a szegényebb néposztály gyermekeinek gondozása és nevelése körül kifejtettek. Ezek az óvodába járó gyermekek tudnak tisztességesen köszönni az embernek, felelnek a kérdésre bátran, tudják, hogy az éretlen gyümölcs nem egészséges, megbarátkoznak azzal a gondolattal, hogy egy asztal vagy szék koczkákból való kirakása után (a mi nekik egész komoly munka) jól esik, sőt szükséges egyet szaladni is, szóval megtanulják, hogy komoly munka és vidám szórakozás nem ellentétei, hanem kiegészítői egymásnak s megtanulnak még sok más nevezetes dolgot, a mit minden anya megláthat, ha az óvodába elmegy, kivéve az írást, olvasást és számolást, a mire nekik nincs is szükségük.

A nevelés csoportjában van kiállítva néhány zongora és harmónium. A kiállítás helyese, csak azt nem tudom, hogy a zene művelése miért legyen, mint női tanulmány feltüntetve. Ma már lassankint csak eljutunk odáig, hol a görögök kétezer év előtt voltak, hogy a zene ismeret is az általános műveltséghez tartozik s kell az fiúknak és leányoknak egyaránt. Csak az Istenért azt ne gondoljuk, hogy a zene ismeret és a zenélés egy dolog. Nincs rettenetesebb, mint az a sok gyarló zongorajáték, a mit mostanában minden családi vacsoránál végig kell szenvedni a jámbor fogyasztónak, a ki véletlenül a zenéhez ért is egy keveset. És ne gondoljuk, hogy csak a zongora a zene. Hiszen ez a szerencsétlen találmány oly sokszor halálos ellensége és tönkretéveje a tulajdonképeni zenének éppen az által, hogy pótolni képes azt. Magam is zongorázok, de minél többet játszom, annál inkább meggyőződöm tökéletlenségéről, melyen nem segít sem Jankó, sem Schnöller. De azért meg van az értéke a zongorának is és ez teszi indokolttá a tanítását. Az t. i. hogy a zongora voltaképen tanszer, mert nincs más hangszer, mely alkalmasabb volna a zeneirodalom megismerésére, tanulmányozására, emélfogva játszani kell azon mindenkinek, a kit a zene érdekel; csak azt ne higgye, hogy szépen tud rajta játszani — A zongora-tanításnak is mindig csak eszköznek kellene lenni, mintegy belépőül kellene szolgálni az igazi zene előcsarnokába, hol aztán a hegedű és ének, az emberi hang viszik a főszerepet s képviselik az igazi zenét.

Igy aztán nem is szólok sem a Jankó, sem a Schnöller találmányáról részletesebben, mert az egyik sem felel meg az én gusztusomnak, ha a másénak megfelel, írjon róla az.

Legközelebb már a collegiumban szándékozom szétnézni, pedig ott csak délelőtt van nyitva a kiállítás. De ott van a gyermekszoba és a testgyenyészeti, tornászati kiállítás, a mi megint kiad egy cikkre valót.

Dr. Vagabundus.

Tanügy.

* **Vallás tanárok értekezlete.** A tiszántúli ev. ref. középiskolai tanár-egyesület gyűlésének befejezése után a középiskolai vallás-tanárok tartották meg értekezletüket. A gyűlésen 10-12 vallás-tanár jelent meg, kik Tabajdi Lajos szatmári vallás-tanárt választották meg elnöknek. E l e k Lajos debreceni tanár részletesen ismertette a ref. középiskolai vallás-tanári ügy történetét. K e r e k e s Endre zilahi főgymn. vallás-tanár tartalmas előadást tartott a gymnáziumi vallás-tanárok kvalifikációjáról s az iskolai isteni tisztteletről. Ezen kérdések által támasztott vitában élénk részt vettek B a l o g h Ferenc és R a d á c s i theol. tanárok. Az értekezlet a következő pontokban állapodott meg: 1. Minden ref. jellegű teljes gymnáziumban rendes vallás-tanár alkalmazandó. 2. A vallás-tanári állásra a lelkeszi oklevél tökéletesen elegendő. 3. A vallás-tanárok a többi rendes tanárokkal egyenlő fizetést kapjanak. 4. Jogok és kötelességek dolgában legyenek a többi rendes tanárokkal teljesen egyenlők. 5. Az iskolai isteni tisztteletről a középiskolákban rendszeresen gyakoroltatik. Ezen határozatok felterjesztetnek sürgős intézkedés végett a debreceni egyházkerülethez s nevezett egyházkerület felhívatik, hogy e feliratban intézkedés végett hívja fel a többi testvér-egyházkerületet is. A jövő gyűlés összehívásával a központi bizottság bízott meg, valamint azzal is, hogy a feliratokat az egyházkerületekhez szerkeszse meg. A kezdeményezés ezen értekezlettel megtörtént s remélhető, hogy a nagy mértékben elhanyagolt vallás-tanítás ügyében az egyházkerületek intézkedni fognak, mert ma már ez az egyetemleges ev. ref. egyháznak egyik legfontosabb ügye.

* **Tanítóválasztás.** A tegnap délelőtt 10 órakor a konszistoriális épület tanástermében tartott presbiteri közgyűlés, amelyen K i s s Áron és S i m o n f y Imre kir. tanácsos polgármester, a ref. egyház főgondnoka elnökölték, egyedüli tárgyát a nagymesterucai ref. leányiskolai tanítóválasztás betöltése volt. A 21 pályázó közül az iskolaszék 5-öt ajánlott megválasztásra, akik közül a gyűlés szavazattöbbsége S i m o n István b-udvari tanítóra esett. Az új tanító már ez évi szeptember havában elfoglalja állását.

* **Az izr. iskolák segélye.** A város közönsége 1500 frt. évi segélyt adott eddig a debreceni izr. hitközség fiú- és leányiskolájának — egyik közelebb tartott közgyűlésén pedig 15000 frtot szavazott meg a már befejezett iskola-építés költségeire. A hitközség előjárósága ma újabb segély-kérvénnyel fordult a városhoz. — Az ösmeretes áldozatkészségre igazság és méltányosság ra hivatkozva 3000 ftra kéri e segélyt fölemeltetni, mely már az 1895. évi költségvetésbe beillesztendő volna. Fölhozzák a kérvényben, mily nagy mértékben van megterhelve a hitközség a tanítók fizetése és új iskola építése által. Az iskolák költségvetésében még a város eddigi 1500 frt segélyének betudásával is 4818 frt hiány mutatkozik. Ennek részben való fedezésére kéri a segély fölemelését.

* **Épülő iskola.** A bárány cser-utcai kettős ev. ref. elemi iskola építését már megkezdették H o r v á t h János és B i c ó Gyula építő mesterek, akik 21900 frtért vállaltak fel ez iskolát, melyben 4 tanterem és 2 tanítói lakás lesz.

* **Öröm a tanítóknak.** „A nemzeti iskola“ megbízható forrásból tudja, hogy az állami elemi tanítók törzsfizetését már a jövő újévtől kezdve 500 frtra emelik fel. A miniszter a jövő évi költségvetésbe erre a szükséges összeget felvette és abban nem kételkedik senki, hogy a törvényhozás is örömmel fogja megszavazni. Ugyan ezen forrásból tudjuk azt is, hogy a miniszter úgy a polgári iskola tanárok, valamint a tanfelügyelők számára is tekintélyes összegekkel vett föl többet a költségvetésbe az eddigieknél. Mindezek határozottan kedvező jelek a jobb jövőre.

Sport és Divat.

* **Tornaünnepély.** A del. országos tanszerkiállítás alkalmából a debreceni ev. ref. főiskola I.-VII. o. növendékei Tóth Mihály tornatanár vezetésével tornaünnepélyt rendeztek, mely — mint már jelentettük — a kiállítás igazgató bizottsága által kitűzött díjakra való verseny nyel volt egybekötve. Diszes nagy közönség — nagyobb részét hölgyekből álló — vette körül a verseny helyeül szánt teret, mely a korcsolyázó pálya egy részén rendeztetett be. A tornafák felállítva, a tornaeszközök előkészítve voltak. Négy óra felé nagy trombitaszóval érkeztek meg szabatos katonás lépéssel a tornászok. Elöl a tornaegylet zászlójával. A közönség éljenzéssel s a Magyar testvérek zenéje fogadta őket. Aztán megkezdődtek a menegyakorlatok. Érdekes látni való volt, hogy hullámszik a hatvan személyből álló vonal, melynek utolsó láncza — fokozatosan következvén a nagyobbak után a kisebbek — alig egy ökönyi emberke volt. Általában sok derűtséget okozott az apróságoknak a nagyobbakkal való tempós lépdelése s a nagy komolyság, melyvel gyakorataikat végezték. — A szabadgyakorlatok után következett az iskolai szertornázás melynél különösen a tömegben való gyakorlatozás precizitása kellett figyelmet. Ot óra felé már olyan nagy nézőközönség sereglett a verseny tere, hogy a hivatalnabbakat tornász phalanx-szal kellett visszaszorítani, mert elborították volna az egész területet. A jury asztalánál ültek E ö t v ö s Károly Lajos tanfelügyelő, Csiky Lajos kiáll. elnök, Gyürky Sándor tornaegyleti alelnök, Márton Imre ügyvéd, dr. Fráter Imre orvos. A közönség soraiban láttuk: Király Gyula tanácsnokot, Stáhl Géza v. h. főmérnököt, Márk Endre ügyvédet, Wurm Emil cs. és kir. őrnagyot, Antal, Madarassy, honvéd századosokat, Balogh Ferenc hittanárt, dr. Kovács Sándor akadémikát, Szigemeth Károly vasuti tanfelügyelőt, Békessy László, Balugyánszky László, Zalay Mark, Örvényi Vilmos tanárokat stb. A verseny megkezdődött: magas ugrás, távol ugrás, nyújtó, korlát, löng-rás, gyűrűhinta, futás jöttek egymásután sorba, mindegyiknél szép eredménnyel. Lapdajáték jött ezután, miben ismét az összes tornászok részt vettek. Ezután — már félig sötétben — két füzértánc következett, — zenésző mellett — s a közönség mindegyiket megújráztatta. — E ö t v ö s Károly Lajos tanfelügyelő szólott ezután a versenyzőkhöz és közönséghez: „Magyar Athenéus ifjusága. Önöknek a spártai nevelésből is részt akarunk juttatni. Az új nemzedéknek testben és lélekben egyen-súlyú nevelést akarunk adni. A magyarországi tanügyi tényezők Debrecenben adtak egymásnak találkozót, ahol nemcsak a tanszerek felhalmozását, de a testi nevelésnek magyar irányu fejlődését is méltató dolgokat kell bemutatni. Önök feláldozták szünidejük egy részét e célra s kedvessé tették azt szálal hogy magyar ifjakhoz illőleg, saját szorgalmukból, buzgólkodásukból minden héten kétszer megjelentek itt gyakorolni magukat. Miudannyian megérdemlik az elismerést aprajamagyja, de a felnöttebbek közül a következőket van szerencsénk kiünnetni.“ Ekkor Tóth Mihály tanár, kinek a tanfelügyelő külön kifejezte elismerését felolvasta a győztesek neveit: magas ugrás első díj (ezüst érem) Matlaszkovszki Róbert, II. díj (vállszalag) Marjalaky Imre; távugrásban I. díj Matlaszkovszki Róbert, II. díj Bikkfalvy Sándor; nyújtón I. díj Török Aladár, II. díj Kapros József; korlátban I. díj Bikkfalvy, II. díj Kapros József; löng-rás I. díj Marjalaky Imre II. díj Bokor Sándor; gyűrűhinta I. díj Polgári Dániel, II. díj Bokor Sándor. A futásban az első osztályosok közül I. díj Kiss László II. díj Vécsey Gusztáv; II. osztály I. díj Cseresznyés Ferenc, II. díj Szilágyi János; III. oszt. I. díj Hornyák Ernő, II. díj Balogh Ernő. A felsőbb osztályosok közül I. díj Kapros József II. díj Matlaszkovszki Róbert. A díjakat ünnepelesen, az összes bentlevő tanulók jelenlété-

ben majd a kiállítás végén szept. hó első vagy második napján osztják ki. Ezután a közönség eloszlott s a tornászok zárt sorokban dalolva indultak hazafelé.

* **Céllövés.** A debreceni polgári lövőde által tegnap, aug. 26-án tartott lövészet alkalmával díjat nyertek: a legjobb mélylövessel Fürst Ödön 4 koronát, legtöbb körlövessel, Szűcs Károly 2 koronát.

A kis lutri huzásai.

— Augusztus 22-én —

Bécs:	90.	35.	21.	76.	53.
Grác:	23.	73.	5.	47.	63.
Temesvár:	9.	34.	81.	80.	28.

Apró-cseprő.

* Gyermek ésr.

Apa: Nos fiam, gondo koztál-e már róla, hogy minő életpályát válassz magadnak; már tizenhét éves vagy

Fiu (elgondolkozva): mit gondol apám, nem jó lenne, ha tanuln inasnak állanék be valamely milliomoshoz?

* Jó ötlet.

Barrban, Elzászban, van egy fotográfus, kivel nem lehet tréfálni. Azoknak arcképeit, kik régóta tartoznak a fotográfia árával, fejle fölfordítva tette kirakatába és alája cédulát ragasztott ezzel a felirással:

"Nincs kifizetve" . . .

A szegény adóssokat ebből a helyzetből csak az utolsó fillér megfizetése szabadíthatja ki.

* NIGJÁR KHANUM*)

Nem is tudom má', mint esett . . .

Egy röpke óra titka,
Oly egyedül voltam veled,
Tünő csáb, tünő élvezet
Ugy bűvölt karjaidba.

Nem néztem én a csillagot
Szemed szemembe lángolt
És föld és hab tobzódhatott,
Csak hagytam, hagytam oldanod
Az övet és a fátyolt.

Az az igazán szerencsés, a ki nem szorul a szerencsére.

L u k á c s M ó r i c .

*Az egér és az oroszlan. Az asszonyok tudvalevőleg mindenben vakmerők, de ha egy egér végig surran a szobán, akkor a bátorságuk ellian, mint a kámfor. — De ha meg tudjuk, hogy ebben a rettegésben osztoznak velük a leghatalmasabb emlős állatok, bizonyára más-képen itéljük meg a hölgyek e gyávaságát. — Egyik állatkertben az oroszlan ketrecébe betettek egy egeret, hogy kiróbbálják az oroszlan és egér mesékben élő barátságát. A hatalmas nubiai oroszlan észrevette az egeret, mielőtt az még átszökhetett volna a ketrec rácsán s azonnal fölegyenesedett. A kis állat oly gyorsan futott át a ketrec padozatán, a hogy apró lábain tudott és keservesen cincogott félelmében. Mikor körülbelül tíz lábat futott, az oroszlan utána ugrott és közvetlenül előtte megérintette a földet. Az egér megfordult s az oroszlan ismét utána ugrott. Ez ismétlődött néhányszor s minden fordulónál megrövidült az egér által megfutott ut. Kitűnt tehát, hogy az oroszlan nagyon gyors ahhoz, hogy az egeret elérhesse, legalább egy nagy ketrecben. Végre reszketve megállt az egér és szomoruan cincogott. Az oroszlan odaállt föléje és nagy érdeklődéssel nézte a cseppéget, hatalmas fejét egyik oldalról a másikra hajtogatva. Egyszerre egyik lábával az egér felé nyult, de oly gyöngéden, hogy az sértetlenül a kamara közé ékelődött. Aztán az oroszlan macska módjára játszott az egérrel

* Nigjár Khanum egy előkelő török diplomatának, Ihszán bégnek a felesége, a magyar származású Farkas Osmán basának a leánya. Egyike a mai török iradalom legnagyobb poétáinak!

néhány arasznyira futni engedte és ismét elcsipete. Az egér egyszer megváltoztatta taktikáját s a helyett, hogy elfutna, mikor az oroszlan a pracliját felemelte, egyenesen a fejére ugrott. Az oroszlan megrémülten hátraugrott, úgy nekinekivágódott a rács rudjainak, hogy az egész ketrec megrendült. Azután elkezdett bömbölni és jódarabig veszettül ordított, míg az egér, még egyre cincogva megugrott. A kettő közt határozottan az oroszlan ijedt meg jobban. Minden menaszériabau tudják, hogy az életánt az ézértől jobban megijed, mint a lokomotívtól. Ha egér jelenik meg ketrecében, az óriás egész testében reszket, ormányát a levegőbe emeli és kétségbeesetten trombitál. És órákig sem tudják lecsillapítani. Az örök azt mondják, hogy attól fél, hogy az egér az ormányában végig szalad. Azt is mesélik, hogy egyszer egy egér csakugyan megtette ezt egy avó elefánttal s olyan borzasztó fájdalmat okozott neki, hogy kellett löni.

Közgazdaság.

* **Őszi lóvásár.** Az Országos magyar gazdasági egyesület folyó évi október hó 5—9-ikén a Tattersallban (külső kerepesi-ut) a m. kir. ménésintézetek anyagának árverésével kapcsolatban tartja rendes őszi lóvásárját. Eddig bejelentettek: Kubinyi Márton Erdő-Tarcsa, egy négyes jukker-fogatot, Halász Aladar Csány, egy kettes jukker-fogatot, dr. Karsay Sándor két hátast, Laszkary Gyula Romhány, egy paripát, br. Jeszenszky Sándor egy négyes jukker-fogatot, Szent-Ivány Farkas Gomba, egy négyes fogatot és egy hátast, gróf Eszterházy László Sárosd, egy kettes fogatot, Széchenyi Aladar gr. Lábod, egy kettes jukker-fogatot, Stubenberg József gróf Szekelyhid, egy négyes fogatot és két hátast, Lyka Dome Pazmánd, egy hátast, Aigner Adolf Tass, egy hátast, ifj. Széchenyi Imre gróf Somogyvár, egy kettes jukker-fogatot és egy paripát, Kubinyi György Budapest, egy paripát. — A vásár díjazással lesz egybekötve, 100—200 előkelő sport-gentleman szokott fővárosunkba jönni, hogy itt a külföldön méltán nagy hírnek örvendő magyar lovakat személyesen beszerezhesse.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok.

Augusztus hó 23. Hízott sertés árak 1. Magyar első rendű: Öreg nehéz (páronkint 400 kilogramm feletti súlyban) 42—42.5 kr. Öreg közép (páronkint) 300—400 kilogramm súlyban 42—42.5 krig. Fiatal nehéz (páronkint 320 kilogramm feletti súlyban) 43.—44. krig. Fiatal közép (páronkint 251—320 kilogramm súlyban 44.—44.5 krig. — Fiatal könnyű (páronkint 250 kgm. terjedő súlyban 45.—45.5 krig. II. Magyar szedett: Nehéz (daronkint 280 kg. feletti súlyban) 42—43. kr. — Közép (páronkint 220—280 kg. súlyban) 43.—43.5 krig. Könnyű (páronkint 220 kg. terjedő súlyban) 44.5—45. krig. A hízott sertés üzletirányzata változatlan.

Szerkesztői posta.

Sajtóhibák. Lapunk szombati vezércikkének címe helyesen „Érthető harag”-nak olvasandó, a Sorrentonak szótó szerk. p. pedig így: „Elő! tehát édes cikk a kicsinyeknek, a lap végén pedig hirdetés a nagyoknak.”

Calderoni és társa. (Budapest.) Vettük levelet, melyben válaszolni sziveskednek szerkesztőségünk azon jelentésére, hogy a kiállításon levő alkalmazottaik egymásután két, pusztán a közügy szempontjából felvilágosítást kért munkatársunknak azt a választ adta, hogy „a Calderoni cég nem szorult a vidéki lapok reclamejaira”. Tegnap a cég képviselője megjelenván szerkesztőségünkben, kijelentette, hogy a kifejezések oly egyenektől eredtek, kik erre felhatalmazva nem voltak s teljesen illetéktelenek Ugy levélben, mint képviselőjük által tett nyilatko atuk folytán e helyen jelentjük, hogy a külföldben nyilvánosan lefolyt incidenst teljesen elintéztünk tekintjük.

G. B. Az előismerés olyan mint a tömjén: nem áraszt jó illatot, ha egy kis tűz nem járul hozzá s ha alkalommal kivül történik. Áradozó dicserétét éppen a jeles egyházi íránt való tekintetből mellőzzük.

Schwarz Dániel (Szabadka.) Azt közli velünk, hogy Debreczenben a „Bika”-szálló épületében legközelebb egy tájték pipamatszó üzletet nyit s hogy hazánkban Budapestet kivéve ez-entel csak is Debreczenben lesz ezen ipar képviselve. Kívánságára közleményét regisztráljuk, még pedig egyelőre ezen a helyen.

Jenő. Itt van p. o. egy kedélyes kis vers Gárdonyi Gézáttól:

Ezernyolcszázhatvanhárom.

Az ur bement a gyűrőműhelyébe.

— Ma csinálnék — mond — egy pár állatot:

Kell egy bagoly, egy tigris és egy bárány,

Meg egy tücsök.

És hozzá is fogott.

De mert kevés volt éppen az anyag,

Tulságos apró lett minden alak.

Ej — szólt bosszúsan — máma rossz napom van,

Nem is vagyok a jó hangulatomban.

És összegyúrva a négy alakot,

Belőlük gyorsan engem alkotott.

Ebből — már mint a cimből — láthatja, hogy a szerző 31 esztendő.

Füldöző menyecske. Igen, igen nagy sajnálattal — mellőztük!

Kiadó és lapkiadó.

„Osekonai” nyomda és kiadó r.-t.

Feladás szerkesztő.

Komlóssy Dezső.

Nyilt-tér.

Egész selyem, mintázott Foulardokat (mintegy 450 különböző fajban), méterenként 75 krtól 3 ft 65 krig valamint fekete, fehér és szines selyemszöveteket 45 krtól 11 ft 65 krig sima, kockás, csikos, virágos dama-zott minőségben (mintegy 240-féle dispositió és 2000 különböző szín és árnyalatban) szállít postabér és vámmentesen a privát megrendelők lakására Henneberg G. (cs. kir. udv. szállító) selyemgyára Zürichben. Mintak pósta fordulóval küldetnek. Svajczba címzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 krosbőlyeg ragasztandó. (2)

KASZANYITZKI ENDRE

előbb

KUHINKA ISTVÁN K.

Debreczen.

Ajánlja pontos kiszolgálást és a legolcsóbb árakban elsőrendű gyártmányokból következő idényezikkeit u. m.

Szabadalmazott fémzárral teljesen légmentes befűző és cukros üvegek egyedüli raktárát, melyeket

jóságuk folytán a legjobban ajánlhatom; ugyszintén mindenféle tehér és ződ közönséges befűző és ugorkás üvegeket, továbbá fagyaltkészítő gépek, fagyalt-szelencék, hidegvíz készletek, hűtő-dezsák hűtő jég szekrények, legjobbnak bizonyult szódavizgépek, nonplusultra kávéfűzőgépek, kerti lámpák, moszdó asztalok, moszdó készletek, a legjobbnak ismert Berndorf alpacca és chinaezüst evőeszközök és disztargyak jótállás mellett. Utazók részére legcélszerűbb gyors-fűzők, kézi és utazó tükrök, zsebpoarak.

Postai megbízások a legnagyobb figyelemmel és készséggel teljesítettnek.

